

Sárospatak Város Polgármesterétől

3950 Sárospatak, Kossuth u. 44.
Tel.: 47/513-240 Fax: 47/311-404
E-mail: polgarmester@sarospatak.hu

11681/2011.

**Előterjesztés
- a képviselő-testületnek -
a Carolina Óvoda és Bölcsőde Nevelési Programjának
módosításáról**

Tisztelt Képviselő-testület!

A 2011/2012-es nevelési év komoly szervezeti változást hozott intézményünk életében. A korábban három, majd két intézményegység helyett, szeptemberben már csak az óvoda székhelyén (Sárospatak, Zrínyi u. 40.) indult meg az önkormányzati feladatellátásban folyó óvodai nevelés. Ez a szervezeti változás megköveteli az alapító okirat és más tanügyi dokumentumok módosítását. Az alapító okirat módosítását már korábban elfogadta testületünk. Most az óvoda nevelési programját, szervezeti és működési szabályzatát, minőségirányítási programját és házirendjét nyújtotta be az intézmény fenntartói jóváhagyásra. Testületünk szervezeti és működési szabályzata szerint a nevelési program a képviselő-testület, a többi a Humán Bizottság hatáskörébe tartozik.

A nevelési programból értelemszerűen csak a József Attila úti tagintézménnyel kapcsolatos részek kerültek ki, tartalmi, módszertani változásra most nem került sor.

Ennek megfelelően kérem, hogy a megtárgyalást követően a Carolina Óvoda és Bölcsőde módosított Nevelési Programját elfogadni szíveskedjenek.

Sárospatak, 2011. szeptember 20.

Aros János

Készítette: Donkó József

Törvényességi szempontból ellenőriztem:

SÁROSPATAK VÁROS ÖNKORMÁNYZAT KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK
..../2011. (X. 4.) KT.

h a t á r o z a t a

**a Carolina Óvoda és Bölcsőde
Nevelési Programjának módosításáról**

A Képviselő-testület az előterjesztést megtárgyalta és a Carolina Óvoda és Bölcsőde Személyiségközpontú Óvodai Nevelési Programjának módosítását jóváhagyja.

Felelős: polgármester, intézményvezető

Határidő: azonnal

K. m. f.

dr. Komáromi Éva s.k.
jegyző

Aros János s.k.
polgármester

A kivonat hitelélül:

CAROLINA ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

3950 Sárospatak, Zrínyi u. 40.

Tel.: 06-47/311-719; T/F: 06-47/311-856

e-mail: carolinaovodasp@pr.hu

CAROLINA ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

SZEMÉLYISÉGGKÖZPONTÚ ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM

- az egészséges életmód
- a természetszeretet, a környezetvédelem
- a művészeti nevelés tükrében

Készítette: az intézmény nevelőtestülete

Sárospatak, 2011. augusztus

TARTALOMJEGYZÉK

<i>Fejezetcím</i>	<i>Oldalszám</i>
Jogszábiályi háttér	3.
Bevezető	4-7.
I. Helyzetelemzés	7-8.
II. Óvodai nevelésünk jövője	8-9.
1. Óvodaképünk	9.
2. Gyermekképünk	9.
3. Pedagógusképünk	9.
4. Dajkaképünk	10.
5. Választható kiemelt nevelési területek	10-11.
III. Az óvoda feltételrendszere	11.
1. Személyi feltételek	11-12.
2. Az óvoda tárgyi, dologi feltételei	12-13.
IV. Óvodai nevelésünk célja, feladata	13.
1. Egészséges életmódra nevelés	13-14.
2. Érzelmi nevelés és szocializáció	15-16.
3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés	16-18.
V. Az óvodai nevelés tevékenységformái	18.
1. Játék	18-19.
2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	20.
3. Munkajellegű tevékenység	21.
4. Külső világ tevékeny megismerése	21-23.
5. Művészetekre nevelés	23-26.
6. Mozgásfejlesztés	26-27.
VI. A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére	27-28.
VII. Az óvodai élet megszervezése	28.
VIII. Az óvoda kapcsolattartási rendszere	29-31.
IX. Gyermekvédelem az óvodában	31-33.
X. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése	33.
XI. Nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek integrált óvodai nevelése	33.
XII. Dokumentáció	34-35.
XIII. A bölcsődei nevelés szakmai programja	36-43.
Felhasznált irodalom	44.
Mellékletek jegyzéke	45.
Érvényességi nyilatkozat	46.
Legitimációs záradék	47.
Csatolt mellékletek	2 db
- Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése	
- Nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelése	

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- o Az 1993-as évi LXXIX. törvény a közoktatásról
- o 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- o 2002. évi XXI. törvény a közoktatás módosításáról – a nemzeti és etnikai kisebbségek óvodai neveléséről
- o A 137/1996. (VIII.28.) kormányrendelet alapján kiadott Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- o A Kormány 255/2009. (XI. 20.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1996. (VIII. 28.) Korm. rendelet módosításáról
- o A 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről
- o 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- o 3/2002. (II.15.) OM rendelet a közoktatási minőségbiztosításról és minőség-fejlesztésről
- o 2/2005. (III.01.) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveiről
- o Sáropatak Város Képviselő-Testületének 11400-2/191/2007. (VI.29.) KT. számú határozata a Mese Óvoda és Bölcsőde Alapító Okiratának módosításáról, valamint a Carolina Óvoda és a Kincskereső Óvoda-Bölcsőde jogutódlással történő megszüntetéséről
- o Sáropatak Város Képviselő-Testületének 8013-3/105/2010. (IV.30.) KT. számú határozata a Mese Óvoda és Bölcsőde óvodafejlesztés miatti átszervezéséről
- o Sáropatak Város Képviselő-Testületének 9300-3/135/2010. (V.28.) KT. számú határozata a Mese Óvoda és Bölcsőde névváltoztatásáról
- o Sáropatak Város Képviselő-Testületének 9300-3/136/2010. (V.28.) KT. számú határozata a Mese Óvoda és Bölcsőde Alapító Okiratának módosításáról
- o Sáropatak Város Képviselő-Testületének 179/2011. (VI.24.) KT. számú határozata a Carolina Óvoda és Bölcsőde alapító okiratának módosításáról

BEVEZETŐ

Sárospatak nagy múltú iskolaváros. Az oktatás területén, az óvodai nevelés intézményrendszerében 2007. július 31-ig három óvoda működött.

1999. szeptember 1-től a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény rendelkezése értelmében mindhárom óvoda a maga által készített helyi nevelési programja alapján végezte szakmai munkáját.

Óvodai nevelésünk múltjáról

Carolina Óvoda (Sárospatak, Szent Erzsébet út 16.)

„Gyermekekkel foglalkozni,
ez bizony a leghálásabb munka,
mi osztályrészünkül juthat
és saját tökéletesbülésünket is
ez mozdíthatja leginkább elő”

(Brunsztvik Teréz)

Sárospatak legrégebbi óvodája 1876-tól a Szent Erzsébet út 16.sz. alatt működött, a város első óvodájának (1846) jogutódaként. Az elmúlt másfél évszázadban az épületet többször átépítették, és a nevét is megváltoztatták.

1994-ben az alapító Schwarzenberg Carolina hercegnőnek emléket állítva vette fel az intézmény a Carolina nevet. Ugyanebben az évben az addig önállóan működő Bölcsőde, csatolt intézmény lett 2006-ig.

A 8 csoportos óvoda - a gyermekek számának csökkenése miatt - az 1998-99-es nevelési évtől 7 csoportban fogadta a gyermekeket, majd a 2007-2008-as nevelési évben a csoportok száma 6-ra csökkent. A felszabadult csoportszobákban torna és zene szoba került kialakításra. 2007-ig az óvoda saját konyhával működött.

A 70-es évek közepétől a friss diplomával együtt kezdő óvodapedagógusok kisebb változtatásokkal mindvégig egy nevelőtestületet alkottak. Az évek során a különböző módszerek kipróbálásával, alkalmazásával minden nevelő megtalálta az egyéniségéhez legközelebb állót.

1998-ban a nevelőtestület megírta helyi nevelési programját, melynek kidolgozásában minden pedagógus részt vállalt.

A program a **Carolina Óvoda természetszeretetre és környezetvédelemre épülő nevelési programja** címet kapta.

Az 1999. szeptemberében bevezetett program az addig elért eredményeinket és összegyűjtött tapasztalatainkat foglalta rendszerbe, gerincét a környezetvédelem, a természetszeretetre és az egészséges életmódra nevelés alkotta. Hangsúlyoztuk a szabad játék dominanciáját, a tapasztalati tanulás fontosságát. A helyi adottságok kiválóak voltak e témák feldolgozásához. Az óvoda műemlékileg védett városrészben, rendezett, tiszta levegőjű környezetben helyezkedett el. Udvarán változatosak voltak a terepviszonyok, dombos-sík, füves-fás és szabad részek váltották egymást. Néhány percnyi járásra elérhető volt a Bodrog folyó, a Rákóczi Vár és az óvodát körülvevő épített környezet is olyan értékeket képviselt, melyre érdemes rácsodálkozni, megóvására nevelni a gyerekeket. Ilyen kedvező körülmények között a gyermekek nap, mint nap megtapasztalhatták, hogyan élhetnek harmóniában a természettel.

A program előzménye volt, hogy 1993-tól bekapcsolódtunk a KÖRLÁNC amerikai-magyar programba, mely a környezeti nevelési folyamatok kidolgozását, megvalósítását és értékelését tűzte ki feladatául. Ennek keretében továbbképzéseken vettünk részt, és kísérletképpen megszerveztük a két napos erdei óvodát a Zemplén Hegységben, mely később hagyománnyá vált, és minden évben megrendezésre került. Időközben megalakult a területi környezetismereti munkaközösség, amelynek az óvoda lett a bázisa.

A '80-as évek végétől fokozatosan áttértünk a vegyes életkorú csoportok szervezésére és a folyamatos napirendre, a program már ezek figyelembe vételével készült el.

1991-től egy csoportban lehetőség volt az angol nyelvvel való ismerkedésre, melynek keretében a gyerekek saját óvodapedagógusától a napi tevékenységek közben természetes helyzetekben gyakorolhatták a nyelvet. (Ez a tevékenység az óvoda speciális szolgáltatásaként került a programba.)

A program 2004-es felülvizsgálata során kisebb korrekciókkal éltünk, de ez nem érintette a tartalmi munkát. Megvalósíthatóak voltak a benne foglaltak, és a szülők körében is népszerűségnek örvendtek. A kínálkozó újabb lehetőségeket is kihasználva, 2003-ban a Zemplén-Abaúj Értékeiért Egyesülettel együttműködve 12 db fészkelő odút helyeztünk el az óvoda kertjében, melyeket a gyermekekkel közösen figyelemmel kísértünk, gondoztunk. 2005-ben a Magyar Madártani Egyesület pályázatán indulva elnyertük a Madárbarát óvodakert címet, majd 2008-ban a Zöld Óvoda címet is kiérdemeltük.

Az óvodába járó gyermekek társadalmi háttér szerinti összetétele rendkívül heterogén volt. Az évek során egyre nőtt a roma gyermekek aránya, akiknek többsége hátrányos szociokulturális környezetben élt, ezért nagy gondot fordítottunk e családok szemléletformálására, gyermekeik felzárkóztatására. E munka sikeressége érdekében szoros kapcsolatot ápolunk a város e problémával foglalkozó szakembereivel. 2007-től minden évben sikeresen vettünk részt az óvodai integrációs programban. 2008-ban elkészítettük esélyegyenlőségi intézkedési tervünket, mely alapján megvalósítható a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, a hátrányok csökkentése.

A nevelőmunka színvonalának emelését elsősorban a programban megfogalmazott célok megvalósítása segítette. A minőségfejlesztés elengedhetetlen feltétele volt a minőségirányítási program megalkotása. A nevelőtestület ezt felismerve már 2002-ben bekapcsolódott a COMENIUS 2000 közoktatási minőségfejlesztési programba, mely alapján újabb és újabb célokat kijelölve törekedtünk a minél magasabb színvonalú munka elérésére.

Mindvégig magunkénak vallottuk Brunsvik Teréz szavait:

„ A korai nevelés a legfontosabb.
Amit az ember gyermekként lát,
az segíti egész életében,
Hogy a jó felé orientálódjék ”

Kincskereső Óvoda (Sárospatak, Zrínyi u. 40.)

A Kincskereső Óvoda (korábban III. sz. Napköziotthonos Óvoda) a város lakótelepi és kertvárosi részének találkozásában 1976-tól fogadta a gyerekeket. Ekkor két csoport és a konyha működött, majd 1977-ben négy, 1979-ben két és 1981-ben egy csoport (az óvodapedagógusi szobából kialakított szükségcsoport) került átadásra. Sajnos a gyermeklétszám csökkenése indokolta, hogy 1996-tól gyermekcsoportokat szüntessünk meg, így a továbbiakban hat csoportban fogadtuk a gyerekeket.

Az óvodások különböző családi háttérrel, más-más szociokulturális környezetből érkeztek. A kezdetben osztott, majd vegyes életkorú csoportokban, családias légkörben folyó gyermekközpontú nevelés a gyerekek testi-, lelki-, értelmi fejlődését szolgálta.

Az óvoda épületét pavilonrendszerűre alakították, a középén elhelyezkedő zsibongóhoz szárnyszerűen kapcsolódott öt rész. Az udvart társadalmi munkával, elsősorban a szülők segítségével alakítottuk ki. Itt minden évszakban lehetősége nyílt a gyerekeknek játékra, mozgásra, pihenésre. Az árnyas fák alatt lévő fa alapanyagú udvari játékok megfeleltek a korszerű biztonsági előírásoknak.

2006-ban került az intézményhez a bölcsőde. Az épület egyik átalakított, felújított részében 15 kisgyermek nyert elhelyezést, az életkoruknak megfelelő személyi és tárgyi feltételek biztosításával.

A pedagógiai munka eredménye, hogy az óvodának kialakult rendje, hagyományai voltak. Az 1998-ban elfogadott **Személyiségközpontú Óvodai Nevelési Program** alapja a nevelés folyamatában résztvevő személyek - gyermek, szülő, óvodapedagógus - kiegyensúlyozott, bizalomra, egymás elfogadására épülő kapcsolata. A helyi programot az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának kritériumai, előírásai szerint írta meg a nevelőtestület. A program olyan alapelveket fogalmazott meg, amelyek mindenki számára elfogadottak. Ezeket úgy határoztuk meg, hogy teret adtunk a színes szakmai elképzeléseknek:

- néphagyományőrző tevékenységekre épülő program
- waldorf elemeket alkalmazó program.

Az óvodapedagógusok a szakmai programok megvalósítása során munkaközösségekben gyarapították az e programokhoz kapcsolódó ismereteiket. A nevelés alapja a lélektan és a bizalom alapuló gyermekismeret. A személyes minta, a környezet hatása, a szabad játék, a testmozgás, a mindennapos mesélés-verselés-éneklés, a vizuális művészeti tevékenységek fontossága minden óvodapedagógus nevelői magatartásának meghatározója. A gyermekek önkéntelen figyelmére, természetes kíváncsiságára, érdeklődésére épülő tanulás, különböző szervezeti formákban (szabad-kötött), a természetes anyagok, játékok környezetében és azok használatával történt. Népünk hagyományainak ápolása, a jeles napok, az évkör ünnepeinek megünneplése keretet adtak minden hónapnak.

A Személyiségközpontú Óvodai Nevelési Program az addigi munka rendszerbe foglalása. Benne szerepelt minden óvodapedagógus ismerete, munkája, egyénisége. A szülők véleményeikkel, javaslataikkal közreműködtek a program megalkotása során. A szemlélet elfogadását jelezte, hogy ránk bízta gyermekeik nevelését, testi-, lelki-, szociális fejlődésük kibontakoztatását.

Az óvoda nevelőtestülete a kezdetektől (2002) folyamatosan tevékenykedett a minőségbiztosítási-, minőségirányítási munka kidolgozásában, a magas színvonalú pedagógiai értékek megtartásában, megőrzésében. A minőség érték: minőség a helyi program, érték az óvodapedagógus személyisége, nevelőmunkája.

A nevelőtestület tagjainak szemléletmódját legjobban Eötvös József szavai fejezte ki:

„Haladni csak úgy lehet, hogy míg egyik lábunkkal előrelépünk,
a másikat a helyén hagyjuk.”

Mese Óvoda (Sárospatak, József Attila u. 31.)

A II. számú Napköziotthonos Óvoda (későbbi Mese Óvoda) 1973-ban nyitotta meg kapuit a gyermekek előtt. 100 férőhelyre tervezték, de a '70-es évek végén a magas gyermeklétszám miatt bővítést igényelt. Az átalakítással 165 férőhelyessé vált. A hét óvodai csoportból egy a város végárdói részén működött (1976-2003). A későbbiekben a férőhelyek száma mégiscsak soknak bizonyult, ezért 2 csoportot bezártak. A megüresedett csoportszobából, a törvényi előírásoknak megfelelően, tornaszoba került kialakításra.

A Mese Óvoda az összevont óvodák székhelye volt 2007-től 2010. július 31-ig a József Attila u. 31. szám alatt. Az épület az Iskolakert mellett, a vasútállomás és az autóbusszpályaudvar szomszédságában, zöldövezeti részen helyezkedett el.

Az épületet 2011. szeptemberétől a Görögkatolikus Egyház bérbe vette, és Örömhírvétel Görögkatolikus Óvoda néven működteti.

Az óvodákat érintő szervezeti változások

Az önkormányzatok évek óta csökkenő költségvetése pénzügyi és szervezeti racionalizációra készítette a várost. E miatt Sárospatak Város Képviselő-testülete 2007. június 29-ei ülésén a 11400-2/191/2007. számú határozatával, 2007. augusztus 1-i hatállyal összevonta a város három óvodáját és a bölcsődét egy szervezeti egységbe. Az átszervezések után, 2007-ben az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára épülő **Helyi Nevelési Keretprogramunk** alapján dolgoztunk, mely továbbra is lehetőséget adott a tagintézményeknek az önálló arculatuk megtartására.

Sárospatak város képviselő-testülete 2010. augusztus 01-től az óvodák újabb szervezeti átalakításáról döntött. Az ÉMOP-4.3.1/2F-2008-0223 sz. nyertes pályázat eredményeképpen a Zrínyi u. 40. szám alatti Kincskereső Tagóvoda átalakítására került sor. A bővített intézménybe költözött a Carolina Tagóvoda, és továbbra is itt kapott helyet a bölcsődei feladatellátás. Egyben ez az új építmény lett a székhelyintézmény, egy telephellyel a József Attila u. 31. sz. alatt. A bővítést követően új struktúrával, egy 12 csoportos és egy 5 csoportos óvodával rendelkezünk.

Az intézmény 2010. augusztus 01-től a **Carolina Óvoda és Bölcsőde** nevet viseli, megőrizve ezzel Sárospatak első óvoda alapítójának emlékét.

Sárospatak Város Önkormányzata és a Miskolci Apostoli Exarchátus között létrejött Közoktatási Megállapodás értelmében 2011. szeptember 01-től a József Attila úti Tagintézmény egyházi fenntartás alá került és Örömhírvétel Görögkatolikus Óvoda néven működik tovább.

I. HELYZETELEMZÉS

Sárospatak lakossága sajnos csökkenő tendenciát mutat, napjainkban mintegy 13400 fő. A fiatalok, akik felsőoktatásban vesznek részt - munkalehetőség hiányában - nem jönnek vissza lakóhelyükre. Ebből következik, hogy városunkban a gyermeklétszám - ha még nem is nagy arányban, de - sajnos csökken. Munkahelyet a fém- és ruhaipar, a kereskedelem és az önkormányzat tud biztosítani. Az elmúlt években több kis üzem bezárt, ezért jelentős a munkanélküliek aránya (több mint 10 %).

A városban és a külterületeken élő családok társadalmi és gazdasági helyzetüket tekintve nagyon sokszínűek. Ennek következtében a gyermekek fejlődése is eltérő, ismereteik és képességeik változóak. Ezt tovább fokozza a szociokulturális környezet különbözősége. A gyermekek többsége érzelmi biztonságot nyújtó környezetből érkezik, de minden évben nő azoknak a gyermekeknek a száma, akik különböző problémákkal küzdenek.

Az óvodáskorú gyerekek és a bölcsődések Sárospatak lakótelepi és kertvárosi részének találkozásában, még a '70-es évek közepén épült, és a 2010-ben felújított, korszerű épületben kapnak elhelyezést.

Az óvoda jellemző adatai*Az intézmény fenntartója:***Sárospatak Város Önkormányzat Képviselő-testülete**

3950 Sárospatak, Kossuth út 44.

Telefonszám: 06 47/513-240

E-mail cím: sarospatak@sarospatak.hu

*Az intézmény hivatalos elnevezése:***Carolina Óvoda és Bölcsőde***Az intézmény pontos címe, telefonszáma:***3950 Sárospatak, Zrínyi u. 40.**

Telefonszám: 06 47/311-719

Telefon/fax: 06 47/311-856

E-mail cím: carolinaovodasp@pr.hu

*OM azonosítója: 028529**Intézményegység neve, címe:***Bölcsőde**

3950 Sárospatak, Zrínyi utca 40.

Óvodai férőhelyek száma: 300 fő (max. felvehető létszám)

Az óvodai csoportok száma: 12

Bölcsődei férőhelyek száma: 22 fő

II. ÓVODAI NEVELÉSÜNK JÖVŐJE

A korábbi két tagintézmény egy épületben történő összevonásával, a továbbiakban nem indokoltak a helyi részprogramok. A jelen szerkezeti struktúra és a személyiségközpontú óvodai nevelésünk szükségessé teszik az egységes helyi program elkészítését.

Az egységes, új **Személyiségközpontú Óvodai Nevelési Programunk** szerint az óvodás gyermekek életkori és egyéni sajátosságait olyan szeretetteljes pedagógiával szeretnénk erősíteni, melyben növekszik a gyermekek pozitív érzelmi állapota, csökken érzelmi labilitása, fokozódik az érzelmek feletti uralkodás képessége, kialakul a gyermekek gazdag érzelemvilága. Munkánk alapja a nevelés folyamatában részt vevő személyek – gyermek, szülő, óvodapedagógus – harmonikus kapcsolata.

Programunk összeállításánál figyelembe vettük az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának 2009. évi módosítását, mely épít a hazai óvodai neveléstörténet értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a magyar óvodai nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára. Az emberi jogok és alapvető szabadságjogok, valamint a gyermeket megillető jogok biztosítása érdekében a Magyar Köztársaság által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit. Ezek a következők:

- a gyermeki személyiség teljes kibontakozása,
- az emberi jogok és gyermeket megillető jogok tiszteletben tartása,
- az egyenlő hozzáférés biztosítása,
- a fejlődő gyermeki személyiséget megillető gondoskodás és különös védelem.

A program készítésének célja:

- egységes nevelési koncepció kidolgozása
- az eddigi szakmai eredmények továbbvitele
- az óvodai nevelés irányelveinek közös értelmezése
- módszertani szabadság biztosítása az óvodapedagógusok számára
- pedagógiai munkánk része a bölcsődés gyermekek egészséges érzelmi, értelmi, testi fejlődésének biztosítása

1. Óvodaképünk

Az óvoda nevelési intézmény, mely esztétikus, biztonságos, vonzó környezetben, családi, szeretetteljes, befogadó és elfogadó légkörben óvó-védő-nevelő és szociális feladatokat lát el. Biztosítjuk az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakítását. Az óvodai élet sokszínűsége biztosítja a gyermekek kiegyensúlyozott és érdelemgazdag fejlődését. A társas kapcsolatok alakulását a tisztelet, az érzelmi dominancia, a bizalom és egymás elfogadása természetes módon jellemzi. Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések a gyermekek személyiségéhez és egyéni képességeihez igazodik. A nemzeti, etnikai kisebbségekhez tartozó gyermekek, valamint a hazájukat elhagyni készülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, magyar nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

2. Gyermekképünk

A személyiség szabad kibontakozásában a gyermekeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítjuk minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. Szeretnénk elérni, hogy gyermekeink minden nap szívesen jöjjenek óvodába. Örömmel, felszabadultan tudjanak játszani egyedül és egymással. Személyiségük pozitív énképpel rendelkezzen, nyitottan, együttműködően, a máságot elfogadóan éljenek. Érdeklődve, egészséges önbizalommal rendelkezve, alkotó módon, de a szabályokat megértve, betartva, feladatukat tudva forduljanak a környezetük, társaik és a világ felé. Szeretettel kötődjenek társaikhoz, csoportjukhoz, óvodájukhoz, városukhoz.

3. Pedagógusképünk

Szeretettel, pozitív érzelmi hozzáállással, pedagógiai optimizmussal, feltételek nélkül elfogadjuk a gyermekeket. Nevelőmunkánkat a felkészültség, az igényesség, az empátia, az őszinte bizalom, a példamutatás, a szociális érzékenység jellemzi. Szakmai tevékenységünkben innovatívak, kreatívak, a problémák megoldásában aktívak, együttműködőek vagyunk. Egymás munkáját segítjük, tiszteljük, és örülünk egymás eredményeinek, sikereinek. A szülőkkel való kapcsolatunkat a tolerancia, az elfogadás, a bizalom, a megértés motiválja.

4. Dajkaképünk

A dajkák az óvodapedagógusok munkájának közvetlen segítői. A velük való szoros együttműködés és kapcsolat révén aktív tagjai a csoportok életének, mindennapjainak. A gyermekek gondozásában szeretettel, nagy odafigyeléssel, türelmes magatartással tevékenykednek. A szülőkkel is elfogadóak, megértőek, mindig segítőkészek. Az óvodapedagógusokkal összhangban részt vesznek az óvoda esztétikus környezetének kialakításában.

5. Választható kiemelt nevelési területek

Programunk biztosítja, hogy az alábbiakban felsorolt lehetőségek közül az egy csoportban dolgozó óvodapedagógusok megválaszthassák a számukra legjobban megfelelő nevelési területet céljaik eléréséhez, melyek a következők lehetnek:

a) *Néphagyományörzésre épülő nevelési folyamat*

A néphagyományörző csoportokban folyó nevelőmunkát a környezetünk múltjának (és jelenének) szellemi és tárgyi értékeinek megismerése, a néphagyomány átörökítése, a természetes anyagokat felhasználó kézműves tevékenységek ápolása, gyakorlása határozzák meg. A múlt és a jelen kapcsolatát ismertetjük meg a gyerekekkel, a jeles napok, ünnepi készülődések, a természet változásait figyelembe véve. Átéljük az óvodás gyermekeinkkel azokat a néphagyományokat, amelyek elődeink életét, napjait is irányították.

Hisszük és valljuk, hogy az a gyermek, aki az óvodában, tartalmában és külsőségeiben olyan visszatérő élményeket élhet át, amelyek szülőföldjéhez, az otthonához köt, egy életre szóló örökséget kap. Ünnepeinket, hagyományainkat ennek tükrében éljük át.

Tárgyi környezetünket úgy alakítjuk, hogy természetes anyagokból készült játékok, eszközök, berendezési tárgyak vesznek körül bennünket. A természetaszta az éppen aktuális évszak-, ünnep jelképeivel, szimbólumaival jelenítjük meg.

A népi kismesterségekből (csuhézés, szalmázás, mézeskalácsozás, szövés-fonás, nemezelés, gyöngyözés, tojásfestés stb.) elsajátított technikákkal megismertetjük a gyerekeket is, természetes anyagokkal munkálkodunk.

Az elkészült munkákat felhasználjuk a szabad játék során, bábozáskor, vagy díszítjük velük a csoportszobát. Hangsúlyt helyezünk városunk nagy kulturális értékkel bíró hagyományára, a fazekasságra, az agyagozásra. A gyermeki munkák mindennapos használati eszközeinkké válnak.

b) *Waldorf elveket tartalmazó nevelési folyamat*

Nevelőmunkánk alapja a Waldorf Óvodapedagógiai Program, mely a gyerekek ismeretéből – életkoronként változó testi-, lelki- és szellemi szükségleteinek felismeréséből – kiindulva biztosítja az egészséges fejlődést, az egészséges életmódot. E pedagógia filozófiai háttere a Rudolf Steiner által a múlt század elején kidolgozott emberismeret, az ún. antropozófia. Óvodai életünkben nagyfokú érzelmi biztonság megteremtésére törekszünk, melyhez a kellemes tárgyi környezeten, a személyes példánkon keresztüli nevelés mellett a tevékenységek, a napok, a hetek, a hónapok, az évek ritmusának állandóságával teremtünk belső nyugalmat. A kisgyerek minden tevékenységben „benne van”, egész testével, lelkével, szellemével. Napi ritmusunkban a szabad és a közös tevékenységek egymást váltva teszik teljessé a napot. A heti ritmust az egyes napok különböző, de hetente ismétlődő tevékenységei adják. E ritmusban meghatározó szerepet és minőséget kapnak az ábrázoló tevékenységek, a hét

egy napján pedig cipót, kalácsot sütünk. A gyerekek így saját munkájukban tapasztalhatják meg a kenyérfőzés menetét, a dagasztástól a formázáson át a sütésig. A havi ritmus belső tartalmát a természeti, környezeti változásokhoz, ünnepekhez kapcsolódva a változó évszakasztal, a mesék, a körjátékok adják. A gyerekek tevékenységrendszere az éves ritmusban teljesedik ki, melynek meghatározója, hogy ünneptől ünnepig élünk. Minden ünnepünk kapcsolatban van a természettel, minden ünnepünknek és az ünneplés módjának megvan a maga sajátossága. Az ünneplést minden esetben megelőzi a hosszabb ideig tartó készülődés, melynek hangulata, tevékenységei, a közben átélt élmények meghatározó fontosságúak.

c) *Természetszeretetre és környezetvédelemre épülő nevelési folyamat*

A természet szeretetére és környezetünk védelmére épülő nevelési program minden óvodapedagógus egyéniségéhez közel áll. Célunk a gyermekek testi-lelki egészségének megóvása, az őket körülvevő természeti és társadalmi környezettel való harmonikus kapcsolat kialakítása. Ismeretszerzési lehetőségként a közvetlen megtapasztalást tekintjük elsődlegesnek.

A környezeti nevelés szoros kapcsolatban van a többi nevelési területtel, így a gyerekek komplex tevékenységi formában jutnak tapasztalatokhoz. Ismerkedünk a szelektív hulladékgyűjtés fontosságával, módjával. A kicsik nevelésével szüleik szemléletmódját is próbáljuk alakítani. Tevékenységeinket ünnepkörökbe foglaljuk, amely az évszakok váltakozásán és a néphagyományon alapul. Minden évszakban kirándulunk városunk környékén. Közben mindent megfigyelünk, amit érdekesnek találunk. A túrázás fejleszti a gyerekek kondicionális képességeit. Évente egyszer – egész napos kirándulásra megyünk a közeli Zempléni hegységbe, ahol ismerkedhetnek a gyerekek az erdő élővilágával.

A fentiekben megjelölt minden nevelési területre az azt alkalmazó óvodapedagógusok **részletes szakmai programot** készítenek, melyben megtervezik egész évre szóló feladataikat, programjaikat.

III. AZ ÓVODA FELTÉTELRENDSZERE

1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent az óvodások számára. A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó és a migráns gyermekek részére lehetőséget teremt ahhoz, hogy megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét. Az óvodapedagógus tevékenységét és az óvoda működését a nem pedagógus - elsősorban a dajkai - munkakörben dolgozó alkalmazottak összehangolt munkája segíti.

Az intézmény dolgozói létszáma: 46 fő.

A Személyiségközpontú Óvodai Nevelési Program megvalósításához rendelkezésre álló szakmai képesítések:

Megnevezés	Fő
Felsőfokú óvodapedagógus	25
<i>Másoddiplomával rendelkező pedagógus</i>	2
Tanár-, ill. tanítóképző főiskola	2
<i>Szakvizsgázott pedagógus</i>	7
Közoktatási vezető	5
Tanügy-igazgatási, nevelés-oktatási, intézményi ismeretek	1
Mentálhigiénikus	1
<i>Egyéb szakképesítések, továbbképzések</i>	
• Drámapedagógus	4
• Mozgásfejlesztő pedagógus	6
• Fejlesztő pedagógus	6
• Mentálhigiénés	13
• Waldorf óvodapedagógus	5
• Minőségbiztosítási alapismeretek	5
• vizuális nevelés	4
• zenei nevelés	1
• vezetőképző, menedzserképző	1
• népi játszóházi foglalkozásvezető	3
• humán menedzsment	1
• pályázatíró és projekt menedzsment	1
• alapfokú számítógép-kezelő	8
• pszichológiai-, pedagógiai ismeretek	7
• környezetismeret, környezetvédelem	7
• népi táncoktató	1
• kompetencia alapú ped. ismeretek	2
Pedagógiai munkát segítő főállású dolgozó:	12
Egyéb alkalmazott	9

2. Az óvoda tárgyi, dologi feltételei

2011. szeptemberétől a város déli részén, a lakótelep és Bodroghalász között elhelyezkedő intézményünkben fogadjuk a gyermekeket. Ebben a kibővített, gyönyörű, korszerű épületben 12 óvodai csoportot működtetünk. Az épület 300 férőhellyel rendelkezik. Itt helyezkedik el a bölcsődei intézményegységünk is, ahol a 2 csoportszobában 22 bölcsődés gyermeket tudunk fogadni.

Tágas csoportszobák, korszerű kiszolgáló helyiségek állnak a gyermekek és a dolgozók rendelkezésére. Az óvodabővítéssel egy időben – a gyermeklétszámhoz igazodva – az óvoda udvarának alapterületét is megnövelte a fenntartó.

Belső és külső környezetünket igyekszünk otthonossá, barátságossá tenni. A csoportszobák egyéni ízlésvilágot tükröznek, esztétikusak. Az udvarrészek nagy zöldfelülettel, szépen parkosítva, homokozókkal és mozgásfejlesztő fajátékokkal felszerelve biztosítják a gyerekek igényeit.

Intézményünk rendelkezik a nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Felszereltségünk - köszönhetően a nyertes pályázat megvalósulásának - kimagasló. Zömében új bútorokkal, berendezésekkel, felszerelésekkel rendeztük be az emeleti óvodarészt. A földszinti csoportok felújítására remélhetőleg folyamatosan sor kerül.

Játékkészletünket folyamatosan bővítjük. Nagy hangsúlyt fektetünk a játékeszközök minőségére és igényességére. Az óvodapedagógusok által választható módszerek megvalósításához - lehetőség szerint - biztosítjuk azokat a jó minőségű eszközöket és anyagokat, amelyek a csoportok arculatához szükségesek, és amelyek a gyermekek személyiségfejlődését biztosítják. Az általuk használt tárgyakat, a számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra fokozottan figyelve helyezzük el. Az óvodaépületben jól felszerelt tornateremmel, tornaszobával és mozgásfejlesztő eszközökkel rendelkezünk. Az eszközök beszerzése a 11/1994. (VI.08.) MKM rendelet, valamint az 1/1998. OM rendelet szerint történik.

Az óvodában külön kényelmes, tágas helyiségek állnak a szülők és az óvodapedagógusok rendelkezésére a mindennapos kapcsolatok ápolása céljából (szülői értekezletek, ünnepek, egyéni megbeszélések).

A gyermekek étkeztetését, a konyha üzemeltetését - 2007. október 1-től - a **Sárospataki Közszolgáltatási Nonprofit Kft.** végzi. Az eddigi tapasztalataink szerint nagy hangsúlyt fektetnek az egészséges táplálkozás és korszerű étkeztetés szokásainak megalapozására.

IV. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATA

Célunk: a gyermekek érezzék jól magukat az óvodánkban. Személyiségük fejlődjön sokoldalúan, harmonikusan, az életkori és egyéni fejlődési ütemük szerint. Érjük el azt, hogy kibontakozzanak egyéni képességeik, és felkészülten, örömmel lépjenek a következő életszakaszba.

Feladatunk: sokszínű, az életkornak megfelelő tevékenységek szervezésén keresztül a gyerekek egészséges testi fejlődéséhez szükséges feltételek, az érzelmi biztonság és az értelmi fejlődés lehetőségeinek megteremtése és biztosítása, melyet áthat az anyanyelvi nevelés. Differenciált nevelés és fejlesztés megvalósítása.

1. Egészséges életmódra nevelés

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Óvodába kerüléskor a gyermekek belépnek egy új közösségbe, mely meghatározza az elkövetkezendő évek során kialakuló magatartási és életmódbeli változásait. Életük ezen szakaszában nemcsak a szülő, hanem az óvodapedagógus és egymás szokásait is utánozzák. Megmutatjuk mi a jó, mit jelent egészségesnek lenni.

Célunk:

- a gyermekek egészséges életvitelének megalapozása, egészségük megőrzése
- testi-, lelki- és szociális fejlődésük elősegítése, szükségleteik kielégítése
- egészséges kapcsolat kialakítása a gyermekeket körülvevő természeti és társadalmi környezettel

Feladatunk:

- egészséges, esztétikus, biztonságos környezet kialakítása
- olyan tárgyi feltételek (óvodaépület, felszerelés, csoportszoba, játékszerek, munkaeszközök, stb.) biztosítása, melyek családias, nyugalmat árasztó, derűs, biztonságos légkört nyújtanak számukra
- a gyermekek érezzék jól magukat a felnőttek és társaik között
- testi épségük védelme érdekében a szabályok megismertetése, betartása, betartatása elkerülhetetlen
- a gondozás keretében a gyermekek testi szükségletének, mozgásigényének, edzettségének biztosítása, egészségének védelme, egyéni fejlettségi szintjük figyelembevételével
- az intézmény és a család együttműködésének fontosságát minden nevelési területen hangsúlyozzuk, valljuk, hogy az egészségnevelés csak a szülő támogatásával lehet eredményes, mert a gyermekek életmódbeli szokásaik nagy részét otthonról hozzák
- példaértékű életvitel közvetítése a család felé (higiénés szokások alakítása, egészségvédő példamutatás)
- a rugalmas napirendben lehetőség biztosítása a testi, lelki szükségleteik kielégítésére
- az integráció kapcsán mód nyílik kialakítani az igényt önmagukról és a másokról való gondoskodás iránt
- a hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek segítése hátrányaik leküzdésében

Alapelvünk:

- „az egészség érték” szemlélet megalapozása
- az egészség a testi, szellemi és a társas társadalmi jólét állapota, mely egészségre való esélyt jelent mindenki számára

Tartalma: megvalósul az egészséges életmódra nevelés színterein keresztül

- gondozás: étkezés, tisztálkodás, öltözködés, pihenés, mozgás, testedzés, betegség-megelőzés
- helyes életritmus kialakítása az életkornak megfelelő bioritmus alapján
- a hetirend és a napirend megfelelő időt biztosít a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges tevékenységek tervezéséhez, szervezéséhez
- egészségvédelem: balesetvédelem, balesetmentes környezet biztosítása, egészséges táplálkozás, kirándulások, mindennapos mozgás, vízhez szoktatás (lehetőség esetén), gyógytorna, séta
- folyamatos gyakorlattal próbáljuk meg elérni, hogy tudatosan elkerüljék a veszélyeket, vigyázzanak maguk és társaik testi épségére
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása a szülő és az óvodapedagógus együttműködésével

Szervezési elvek, keretek:

- a rugalmas napirend keretén belül fokozatosság, folyamatosság, rendszeresség érvényesítése
- a napirend helyes összeállításával a gyermekek életvitelének állandó ütemének biztosítása

2. Érzelmi nevelés és szocializáció

Az óvodáskorú gyerekek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Az érzésviláguk hatalmas, nem korlátozzák gátlások. Az érzelmeikből fakadó érdeklődés elősegíti a szellemi gazdagodást.

Célunk:

- a szeretetre, a bizalomra és az elfogadásra épülő óvodai légkör kialakítása
- a társas együttélés szokásainak, normáinak, szabályainak megalapozása
- egymás tiszteletére nevelés, a másik gyermek egyéni sajátosságának elfogadására ösztönzés
- az óvoda és a család kapcsolatának erősítése

Feladatunk:

- a csoportokban a céloknak megfelelő érzelmi biztonságot nyújtó légkör és életkörülmény biztosítása
- az óvodát, mint „szociális anyaölt” vesszük számba, ahol az óvodapedagógusra a szeretetteljes gondoskodás, a fejlődés segítése, ösztönzése jellemző a munkáját segítő dajka közreműködésével
- csoportos és társas kapcsolatok ápolása az egyén szabadságának tiszteletével

Alapelvünk:

- az óvodapedagógusok személyisége: magatartása, stílusa modell a gyerekek számára, mely nagy felelősséget jelent

Tartalma:

- *befogadás, beszoktatás*

Az óvodába kerülés a befogadás időszaka az első közös együttműködés a család és az óvoda, a szülő és az óvodapedagógus között. A családból, vagy a bölcsődéből érkező gyerekek számára az új környezetben a tárgyi feltételek mellett az életritmus is szokatlan. A gyerekek szokásaival, akarat tulajdonságaival a befogadáskor a természetes élethelyzetekben együtt élve, a közös játék, a beszélgetés, a tevékenykedés közben ismerkedünk meg. Éreztetjük a gyerekekkel, hogy feltétel nélkül elfogadjuk, mindenfajta érzelmi megnyilvánulásukat természetesnek vesszük, és gondoskodunk róluk, óvjuk, védjük őket. Időt hagyunk az édesanyától való elszakadás élményének feldolgozására, óvatosan, türelmesen és szeretettel segítjük, biztatjuk a gyerekeket. Ha megtalálják az óvodában az érzelmi biztonságot, megismerkednek az óvodai élet szokásaival, képessé válnak arra, hogy szüleik nélkül éljék a mindennapjaikat, és bizalommal forduljanak az óvodában dolgozó felnőttekhez.

Az óvodai élet megismerésére nyílt napokat tartunk, amikor a szülők és gyermekeik betekintheznek a csoportokban folyó mindennapi életbe, bekapcsolódhatnak a napi tevékenységekbe, megismerhetik az óvoda személyi-tárgyi feltételeit.

Az óvodai élet megkezdésekor a szülő és az óvodapedagógus a kisgyermekek igényeihez igazodva dönti el, hogy milyen módon történjen a befogadás, beszoktatás. Ebben az időszakban lehetőség nyílik arra is, hogy az óvodapedagógus a beszélgetésen túl kérdőív segítségével kapjon tájékoztatást a gyermekek addigi fejlődéséről (anamnézis).

- *az óvodai élet mindennapjai*
 - a gyerekek érezzék jól magukat a közösségben, meghitt kapcsolat fűzze őket társaikhoz és a felnőttekhez
 - tanulják meg saját akaratukat alávetni másokénak, de saját elképzeléseik, ötleteik megvalósítására is törekedjenek

- a rokonszenv érzése alapján találjanak egymásra barátként
- a közös élmények hatására a gyerekekben erősödjön az együvé tartozás érzése, olyan erkölcsi tulajdonságok, melyek a jó szokások megalapozását segítik
- tanulják meg természetes módon elfogadni és tolerálni a másságot, a különbözőségeket, a segítségre szorulókat, a fejlesztést igénylőket
- váljanak nyitottá az emberi és a természeti környezet szépségeire és a jóra
- ismerjék meg a közelebbi és a távolabbi környezetet: az Óvoda-Sárospatak- Zemplén szeretete erősítse a szülőföldhöz kötődés mély érzését

- *ünnepeink, hagyományaink*

A gyerekek nevelésében nagyon fontos szerepet játszanak, nélkülözhetetlen lelki táplálékot jelentenek az évkör állandó ismétlődéssel visszatérő ünnepei. Azonkívül, hogy segítik a gyermekeket az időbeni tájékozódásban, erős közösségformáló erővel bírnak, megerősítik a hagyományokat. Életkoruknál fogva a belső tartalmat még nem értik meg, de az átélt hangulat, a hozzájuk kapcsolódó érzések, szokások maradandó élményt jelentenek. Az óvodapedagógus feladata az ünnepvárás hangulatának megteremtése. Az örömteli, érzelm gazdag készülődés énekekkel, verssel, mesével, sütéssel, a csoportszoba rendezésével, ajándékkészítéssel történik. Ezek az alkalmak lehetőséget adnak a szokások, az illem, az erkölcs, az emberi kapcsolatok megélésére. Az óvoda ünnepei igazodnak az emberiség évezredek hagyományain alapuló ünnepeihez, az évszakok körforgásához, a természet változásaihoz, a magyar nép szokásaihoz: Karácsony, Húsvét, Pünkösd. A csoportoknak - szakmai programjaik, egyéni arculatuk alapján - sajátos ünnepeik, meghitt, közös, a családokkal együtt töltött alkalmak (a munkaközösségek egyéni specialitásai, programjaik szerint) vannak.

Szervezési elvek, keretek:

- közös élmények a mindennapokban, a folyamatos napirend keretein belül

3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

• **Anyanyelvi fejlesztés és nevelés**

Az anyanyelvi nevelés áthatja életünket, az óvodai élet minden percét, átszövi egész nevelési folyamatunkat. A gyermekek életkori sajátossága, hogy szeretnek beszélni, hogy játékokat, tetteiket szóbeli megnyilatkozások kísérik. Valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítható feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Nagy figyelmet fordítunk a gyerekek természetes beszédkedvének fenntartására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére.

Célunk:

- a szabad beszéd iránti igény, önkifejezés, irodalmi élmény iránti érdeklődés felkeltése
- a kommunikációs nevelés által a gyerekek biztonságérzetének növelése, tájékozottságuk, ismeretük, tapasztalatuk gazdagítása
- a magyar nyelv sajátos formáinak elsajátítása, a mondanivaló helyes megfogalmazásának elősegítése
- az anyanyelv megbecsülésére, szeretetere nevelés közben a természetes beszéd- és kommunikációs kedv fenntartására ösztönzés

Feladatunk:

- modellértékű megnyilatkozás, mert ebben az életkorban az érzelmi alapokon nyugvó mintakövetés a tanulás alapja

- a gyerekek szerezzenek tapasztalatokat, élményeket változatos tevékenységeken keresztül az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről
- spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása
- a mesetudat alakítása, a nyelvi képességek differenciált fejlesztése
- a biztonságos, meghitt, elfogadó és egymást megbecsülő oldott légkör megteremtése
- a választékos beszéd alakítása, szókincs bővítés
- az óvodapedagógus találjon mindig időt, lehetőséget a gyerekek meghallgatására, a kérdések megválaszolására
- az egyéni fejlesztés biztosítása, a beszédtechnikai hibák felismerése, kezelése, a pozitív megerősítés

Alapelvünk:

- az anyanyelvi kultúra átadása óvodai nevelésünk kiemelt része
- az anyanyelv helyes használata a személyiség kibontásának, fejlődésének forrása, egyben kifejezője is
- az anyanyelvi nevelés és a kommunikáció különböző formája jelen van a gyerekek minden tevékenységében
- sokszínűsége segíti az egyéni képességek kibontakozását

Tartalma:

- az anyanyelvi képességek fejlesztése beszélő környezet biztosításával, mesével, verseléssel, bábozással, dramatikus játékkal történik

Szervezési elvek, keretek:

- az óvodai élet nevelési területei, tevékenységformái

• **Értelmi fejlesztés és nevelés**

Az értelmi nevelés során a gyerekek fejlődési üteméhez igazodva különböző tevékenységeken keresztül bontakoztatjuk ki képességeiket. Azt törekszünk megismertetni, ami iránt érdeklődnek. Így indul a megismerés folyamata. Fontos számunkra a gyerekek értelmi képességeinek aktív, cselekedtetéssel történő alapozása, fejlesztése. A tapasztalatszerzés - lehetőség szerint - mindig a valódi környezetben történik.

Célunk:

- értelmi képességek fejlesztése a gyerekek kíváncsiságára, érdeklődésére, életkori sajátosságaira alapozva egyéni fejlettségükhöz igazodva
- a gyerekek eljuttatása aktív cselekvéssel és az érzelmi hatások felerősítésével, a szimbolikus gondolkodástól a szemléletes, tapasztalatokon alapuló gondolkodásig, fogalomalkotásig

Feladatunk:

- változatos, sokszínű tevékenységek biztosítása a gyermekek egyéni fejlettségére, egyéni fejlődési ütemére, tapasztalataira építve
- újabb ismeretek, újabb megoldások keresése
- a társas együttélés, önérvényesítés alapvető szabályainak megismertetése, gyakoroltatása
- felelősségvállalásra, a másság elfogadására, a gyengébb védelmére, segítségére nevelés
- prevenció, tehetséggondozás, a hátránnyal küzdő gyerekek felzárkóztatása, a hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek problémáinak korai felismerése, fejlődésük segítése

- az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak alakítása helyes mintaadással
- olyan tevékenységek, játékok kezdeményezése, amelyek építenek az óvodások kíváncsiságára, megismerési vágyára
- spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása

Alapelvünk:

- az értelmi nevelés színtere, módszere és eszköze a játék és a játékos tevékenység, melyben érvényesül a gyermek ismeretszerzési igénye, belső kíváncsisága
- a különböző tevékenységekben és élethelyzetekben kihasználjuk a spontán adódó lehetőségeket

Tartalma:

- képességfejlesztés: megismerő, kommunikációs, szociális képesség
- motorikus képesség: térbeli tájékozódás, mozgáskoordináció, nagy- és finommotorikus mozgás
- módosító, változtató képesség: környezetalakítás, problémamegoldás, kreativitás
- játékba ágyazott hagyományörző tevékenységek

Szervezési elvek, keretek:

- a nevelési helyzeteket az egész nap folyamán kihasználjuk a fejlődés elősegítésére, a különböző fejlesztésekre
- az ismeretszerzés lehetséges formái: utánzás, minta- és modellkövetés, spontán tapasztalatszerzés, kérdezz-felelek, gyakorlati probléma- és feladatmegoldás

V. AZ ÓVODAI NEVELÉS TEVÉKENYSÉGFORMÁI

- **játék**
- **a tevékenységekben megvalósuló tanulás**
- **munka jellegű tevékenységek**
- **a külső világ tevékeny megismerése**
- **művészetekre nevelés**
 - irodalmi nevelés: mese, vers
 - ének-zene
 - rajzolás, mintázás, kézimunka
- **mozgásfejlesztés**

1. Játék

A játék a gyermekek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, élményekben gazdag, nemes szórakozása, egyben az óvodai nevelés első és legjobb eszköze. A pszichikumot, a kreativitást fejleszti, erősíti, és élményt nyújt. Az óvodások a játékon keresztül ismerkednek a világgal, a valóság tárgyaival, jelenségeivel, eseményeivel, az emberi kapcsolatokkal és viselkedésformákkal stb.

A 3-7 éves gyerekek alapvető, a mindennapjaikat átszövő tevékenysége elsődlegesen a **szabad játék**, amely spontán, minden kényszertől mentes öröm forrása, mert játszani jó! Kíváncsiságtól, felfedező hajlamtól, tevékenységvágytól vezérelve a gyerekek, a

külvilágról és a saját belső világukról szerzett tapasztalatokat a szabad játék során dolgozzák fel, tagolják és rendezik. Felfedezéseik közben lelki indulatokat és érzelmeket vetítenek ki, miközben megismerik saját képességeiket és korlátaikat.

A játék akkor lehet a nevelés hatásos eszköze és egyben módszere, ha a játék tartalma megfelelő, a gyerekek életkori sajátosságaihoz, fejlettségi szintjéhez igazodó lehetőségeket teremt. A játék a legkedvezőbb alkalom, hogy mind jobban megismerjük a gyerekeket. Felfedezzük a magatartásukban jelentkező pozitív és negatív tulajdonságokat. Tudatosan és tervszerűen támogatjuk a testi, lelki, szellemi fejlődésüket. Törekszünk arra, hogy a játékban rejlő személyiségformáló lehetőségeket minél szélesebb körben, a nevelés minél több területén kihasználjuk.

Nekünk, óvodapedagógusoknak az a felelősségünk, hogy ingergazdag körülményeket, élményeket nyújtunk, és tudatos jelenlétünkkel segítünk a gyermekeket a világ apró csodáinak felfedezésében, a rácsodálkozás, az öröm megélésében.

Célunk:

- a játék, elsősorban a szabad játék feltételeinek megteremtése, mely a gyerekek elsődleges tevékenysége az óvodában
- olyan nyugodt, kiegyensúlyozott légkör, tudatos óvodapedagógusi jelenlét biztosítása, melyben a gyermekek az aktív közreműködők

Feladatunk:

- a játék személyiségfejlődést elősegítő szerepének hangsúlyozása
- az érzelmi hatások megélése, a pozitív hatások mellett a megjelenő negatív érzelmek leküzdésének segítése (csüggedés, letörtség, irigység, káröröm)
- a gyermeki tapasztalatok alapján a magasabb rendű érzelmek kialakulásának, a siker, az elégedettség, a jó érzés felszínre kerülésének érvényesítése
- az erkölcsi nevelés jelentőségének megnyilvánulása különösen a közösségi nevelés, a munkára nevelés, a fegyelmezettségre nevelés folyamatában
- az akarati tulajdonságok fejlődésének támogatása, mint pl. kötelességtudat, pontosság, fegyelmezettség, önzetlenség
- az értelmi, kognitív folyamatok lehetőségének biztosítása: a kitartó figyelem, a koncentráció, a határozott, gyors helyzetfelismerés, az élénk képzelet, önálló gondolkodás, stb
- a játékhoz szükséges feltételek megteremtése (hely, idő, eszköz): a gyerekek számára kedvező természetes anyagú játékok, és az alkotókészség, a fantázia fejlődéséhez elengedhetetlenül szükséges félkész anyagok és eszközök biztosítása
- élményszerzési lehetőségek nyújtása a gyakorló játékhoz, a szimbolikus szerepjátékhoz, a konstruáló játékhoz, valamint a szabályjátékhoz

Alapelvünk:

- a játék az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, ugyanakkor a gyermekek legfontosabb, fejlődést segítő tevékenysége és egyben lelki szükségleteik színtere is

Tartalma:

- a gyerekek életkori sajátosságaiból adódó gyakorló játék, szimbolikus-szerepjátékok, konstruáló játékok, szabályjátékok a gyermeki szabadság tiszteletben tartásával

Szervezési elvek, keretek:

- a gyerekek az óvodában tartózkodás jelentős részét játékkal töltik, melyben meghatározó szerepet kap a szabad játék

2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánpótlásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósul meg.

Célunk:

- az óvodás gyermekek kompetenciáinak fejlesztése, a teljes gyermeki személyiségfejlődés-, fejlesztés lehetőségének megteremtése és támogatása a mindennapokban, természetes helyzetekben, a gyerekek korábbi tapasztalataira, ismereteire épített tevékenységek során
- azon kompetenciák (képességek) fejlesztése, melyek az óvodás évek alatt segítik a gyerekek fejlődését (személyes, szociális, kognitív területen)

Feladatunk:

- a gyerekek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése
- a felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásuk erősítése
- olyan lehetőségek felkínálása, ahol megismerhetik a felfedezés, kutatás örömét
- a gyerekek egyéni érdeklődésének, életkorának megfelelő tevékenységek biztosítása
- a tapasztalásokhoz szükséges alkalmak megteremtése
- az értelmi képességek /érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás/ fejlődését elősegítő óvodai ritmus kialakítása
- az önállóság, a figyelem, a kitartás, a pontosság, a feladattudat fejlesztése, építve a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire
- a gyermekek személyiségének kibontakozását segítő személyre szabott pozitív értékelés
- a megfelelő időtartam és forma megválasztása

Alapelvünk:

- az egyszeri, megismételhetetlen gyermeki személyiség tisztelete
- az alkotóvágy, az önmegvalósítás, az önállósodás, a kreativitás fejlődésének segítése segítőszándékú dicsérettel, elfogadó pedagógusi magatartással

Tartalma:

- a természeti és társadalmi környezet nyújtotta alapvető tapasztalatok, ismeretek a gyerekek előzetes élményeire, tapasztalásaira építve
- a kutatás, a felfedezés, az átélés élményének biztosítása
- a cselekvéses tanulás lehetőségének megteremtése
- a spontán ismeretszerzés és a szándékos ismeretnyújtás a gyermekek életkorát figyelembe vevő alkalmi

Szervezési elvek, keretek:

- az életkorból adódó pszichikus fejlődés tisztelete
- élménynyújtó alkalmak, együttlétek, közös programok

3. Munkajellegű tevékenység

Célunk:

- a gyerekek egyéni fejlettségének, igényeiknek megfelelően örömmel végezzenek minden olyan munkát, amely szükségleteikre építve fejleszti személyiségüket, alakítja attitűdjüket, erősíti önbizalmukat
- a személyiségfejlesztés fontos eszköze a cselekvő megtapasztaláson alapuló munkajellegű tevékenység, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája

Feladatunk:

- sokszínű gyermeki tevékenység közben munkafolyamatok megismertetése, az ehhez szükséges idő és eszközök biztosítása, használatuk elsajátíttatása
- az eszközök célszerű használata során a munkavégzéshez szükséges készségek, képességek alakítása
- környezetük rendjének megteremtésében és más, önként vállalt tevékenységek végzésében váljanak igényessé, szerezzenek tapasztalatot, jártasságot a manuális ügyességet kívánó műveletekben
- az önmagukért és másokért végzett munka örömeinek felismertetése
- közösségi kapcsolatok alakítása, mások teljesítményének elismerése, az együttműködés igényének megteremtése
- az óvodapedagógus értékelje konkrétan, reálisan a gyermeki munkát, mely fejlesztő hatású

Alapelvünk:

- annak tudatosítása, hogy minden munkának meghatározott célja van, és ez egyben tapasztalatszerzési lehetőség is az emberi munka környezetalakító hatásáról
- a dicséret, a pozitív értékelés serkenti a munkavégzést

Tartalma:

- önkiszolgálás, maguk körüli rend kialakítása, teendők végzése
- közösségért végzett tevékenységek: önként vállalt segítői, naposi munka, környezet rendjének megőrzése, kisállat- és növénygondozás, alkalmi munkák és egyéb megbízatások

Szervezési elvek, keretek:

- a tevékenység tartalmát minden csoportban az ott dolgozó felnőttek közösen alakítják

4. Külső világ tevékeny megismerése

Célunk:

- a természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszony, viselkedés és magatartásformák kialakítása, a környezeti kultúra iránti igény megalapozása
- a gyermekek közvetlen környezetében lévő élővilág megismertetése, az élő és élettelen környezeti tényezők közötti leglényegesebb összefüggések megvilágítása, helyi adottságok, lehetőségek feltárásával, felhasználásával
- a gyermekek kognitív képességeinek fejlesztése

Feladatunk:

- a gyermekek aktivitásuknak és érdeklődésüknek megfelelően szerezzenek tapasztalatokat a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól
- a valóság felfedezésével egyidejűleg alakuljon pozitív viszony köztük és a természeti-emberi alkotások között, tanulják azok védelmét

- környezettudatos magatartás megalapozása
- olyan szokásrendszer kialakítása, amely által a gyermekek fejlettségükhöz mértén képesek eligazodni az őket körülvevő világban
- tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása, amelyek a környezettel való aktív kapcsolat tevékeny kialakításához nélkülözhetetlenek
- az óvodai csoporthoz való érzelmi kötődés, a kapcsolatépítés társadalmi szokásainak, az együttélés normáinak megismerése, a szülőföld szeretetének megalapozása
- az óvodapedagógus feladata, hogy segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeik fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában

Alapelvünk:

- a környező valóság, a természet törvényszerűségeinek megismertetése, a környezet formai és mennyiségi viszonyainak érzékeltetése személyes példamutatással, közvetlen tapasztalatszerzéssel, játékkal

Tartalma:

- a) Óvodai környezet megismerése
 - befogadás, beszoktatás (fokozatosság, érzelmi kapcsolat kialakítása)
 - együttműködés (gyerek-felnőtt, gyerek-gyerek között)
 - napirend kialakítása (kiszámíthatóság, biztonság)
 - tevékenységek tervezése, szervezése (ismeretek gyarapodása, aktivitás, képességek fejlesztése, felkészülés az iskolai életre)
- b) Természet változásai, törvényszerűségei
 - évszakok váltakozása, jelenségei, gyakorlati megtapasztalás útján szerzett ismeretek, kísérletezések, népi megfigyelések az időjárásról
 - évszakokhoz kapcsolódó természeti és egyházi ünnepek, események, helyi hagyományok, néphagyományok
 - séták, kirándulások, óvoda környékének megismerése, a helyes közlekedés szabályainak megismerése
 - állatok, növények megfigyelése, élőhelyük, életformájuk, tulajdonságaik alapján
 - az élőlények tiszteletére, szeretetére nevelés
 - madarak téli gondozása
- c) A társadalmi környezet
 - a család
 - egyén - és család , mint közösség kölcsönhatása
 - testünk, érzékszerveink, azok funkciói
 - az emberek munkája
 - óvodások vagyunk – iskolások leszünk
 - jelen-jövő
 - színek ismerete, alkalmazása
 - városunk

Szervezési elvek, keretek:

- természetes környezetben, a mindennapi óvodai élet során, séták, kirándulások alkalmával

4.1 Matematikai képességek fejlesztése:

Célunk:

- a bennünket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában, a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva

Feladatunk:

- a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása
- pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozásához

Alapelvünk:

- a természet törvényszerűségeinek megismerése során gyűjtsenek olyan matematikai tapasztalatokat, amelyeket játékukban és egyéb tevékenységükben folyamatosan alkalmaznak, gyakorolnak

Tartalma:

- kíváncsiság felkeltése, összefüggések, törvényszerűségek megláttatása
- napi tevékenységek, séták alkalmával szerzett matematikai ismeretek: kisebb-nagyobb, több-kevesebb, rész-egész viszonya, hosszabb-rövidebb, keskenyebb-szélesebb relációk, különböző geometriai formák megismerése
- természettel való ismerkedés során szerzett matematikai tapasztalatok: sok-keves, színek, formák, téirányok megfigyelése, állatok, növények gondozása során megfigyelhető tulajdonságok, változások, pl. növekedés

Szervezési elvek, keretek:

- a mindennapi élethelyzetekben, a játékba és a tevékenységekbe integrálva

5. Művészetekre nevelés

Valljuk, hogy az óvodáskorú gyermekek személyiségének formálásában meghatározó fontosságúak a művészeti tevékenységek. Ezek segítik a kreativitás, az alkotó gondolkodás és a cselekvés kialakulását, fejlesztik a gyermekek esztétikai érzékét, látásmódját. A mesélés, az éneklés, a különböző ábrázoló technikák (festés, rajzolás, mintázás stb.) és a felszabadult alkotás az öröm érzését keltik a gyermekekben, melyek természetes módon járulnak hozzá a személyiségük gazdagodásához.

5.1 Irodalmi nevelés: mese, vers

Az óvodai irodalmi nevelés, az anyanyelvi neveléstől elválaszthatatlan, az óvodai élet egészét átható folyamat. A játék mellett a másik fontos nevelési eszköz a mese, vers, mely ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek. Népi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermekeknek.

Célunk:

- a gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének megalapozása, a mese élményének segítségével és a vers zeneiségével történik
- a gyermekek saját vers- és mesealkotása, mint sajátos önkifejezés jelenjék meg a mozgásban, az ábrázolásban
- életkoruknak megfelelő irodalmi érdeklődés felkeltése

Feladatunk:

- a gyermekek életkorának, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének megfelelő, nyelvileg tiszta, esztétikailag értékes vers és mese választása
- a gyermekek szókincs fejlődésének elősegítése egyéni ütemének megfelelően, különös tekintettel a szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek differenciált fejlesztésére

- nyugodt légkör és kényelmes hely biztosítása a gyermekek számára, bensőséges és személyes kapcsolat kialakítása
- meseélmény nyújtása a gyermekek számára: mindennapi mese, alvás előtti, otthonról hozott kedvenc mesekönyvek olvasása
- olyan irodalmi művek bemutatása, melyek alkalmasak a gyermeki személyiség sokoldalú gazdagítására, esetleges szorongásuk oldására és a valóság visszatükrözésére
- ünnepekhez, hagyományokhoz, évszakokhoz kapcsolódó versek megismertetése
- a könyv iránti szeretet és megbecsülés igényének megalapozása

Alapelvünk:

- a mese a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének, fejlesztésének egyik legfőbb segítője
- a mesehallgatáskor belső képek keletkeznek, melyek a gyermeki élményfeldolgozás legfontosabb formái
- a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok jó alapot és sok lehetőséget kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre

Tartalma:

- elsősorban a magyar népmeséken keresztül állatmesék, klasszikus tündér- ill. tréfás mesék, verses mesék
- más népek meséinek és az értékes kortárs gyermekirodalom művei
- a versanyagban játékos, mozgással kísért népi mondókák, dúdolók, altatók, versek, stb.
- életkoruknak megfelelő terjedelmű és tartalmú készségfejlesztő irodalmi művek (beszédészlelés-, beszédértés-, kifejezőkészség-, gondolkodás-, és fantáziafejlesztés)
- az irodalmi élményegyüttesből fakadó beszédfejlesztő módszerek: mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok

Szervezési elvek, keretek:

- a napi tevékenységek közben, a szervezett és spontán adódó lehetőségek során mesélés, mondókázás, verselés

5.2 Ének-zene

Célunk:

- az érzelmi biztonság megadása az anyanyelvi és a zenei nevelés eszközeivel: mozgással összekapcsolt ölbeli játékok, mondókák, énekek, dalos-játékok, népi játékok segítségével, melyek örömet nyújtanak a gyermeknek
- a zenei nevelésen keresztül a pszichikus funkciók formálása
- a magyar nép zenei hagyományainak átörökítésével a nemzeti identitás megalapozása

Feladatunk:

- az évszakok változásait, az ünnepeket, jeles napokat követő dalanyag kiválasztása
- a nap-, a hét ritmusába épített időpontban körjátékozás, népdalok éneklése, népi játékok játszása, mindezek mozgással kísérése
- zenei készségek, képességek alakítása, a gyermekcsoport összetételének, az egyéni képességeknek megfelelően
- az éneklés, a zene hallgatása érzelmekre ható, érzelmeket előhívó hatásának erősítése, a zenei ízlésformálás, esztétikai fogékonyság, a belső hallás fejlesztése
- az utánzásra épülő közös éneklés, játék örömeinek megérettetése, a társas kapcsolatok gazdagítása

- a tevékenységek megszerettetése, a dallammal érzésvilág, a ritmussal fegyelem és koncentráció fejlesztése
- a zenehallgatási anyag megválasztásánál a nemzetiségi, etnikai kisebbség nevelése esetében a gyermekek hovatartozásának figyelembevétele

Alapelvünk:

- a gyermekek zenei képességeinek elfogadása, tiszteletben tartása
- az óvodai zenei nevelés a mondókákat, az énekeket, és a dalos játékokat főként a magyar hagyomány anyagából, tiszta forrásból meríti
- más népek dalainak és műdalok, megzenésített versek éneklése

Tartalma:

- a 3-7 éves korosztály életkori sajátosságait figyelembe véve válogatunk a mondókák, gyermekdalok, népi játékok anyagából
- hangterjedelem 3-5; 3-6 hang, mely gyakran pentaton jellegű
- zenei képességfejlesztés
 - az éneklési készség: tiszta éneklés
 - a ritmusfejlesztés: metrumérzék, ritmusérzék, tempóérzék, ütemérzék, mozgás-kultúra, gyermekhangszerek
 - a hallásfejlesztés: hangmagasság, hangszínérzék, dinamikai érzék, zenehallgatás
 - komplex képesség: improvizációs készség, formaérzék, dalfelismerés, belső hallás

Szervezési elvek, keretek:

- mindennapi éneklés, zenehallgatás

5.3 Rajzolás, mintázás, kézimunka

Célunk:

- alakuljon ki, és folyamatosan fejlődjön a gyerekek szép iránti nyitottsága, igényessége, vizuális, esztétikai érzéke
- ezek a tevékenységek legyenek az önkifejezés módjai, mely által a gyermekek kifejezik gondolataikat, érzelmeiket, feldolgozzák problémáikat
- az örömmel, szívesen végzett tevékenységek által fejlődjön alkotóképességük, kezűgyességük, fantáziájuk, formálódjon személyiségük

Feladatunk:

- az élmények, a változatos, jó minőségű anyagok és eszközök biztosítása, a különböző technikákkal való megismertetés, a lehetőségek megteremtése, melyek segítik a gyerekeket abban, hogy szabadon fantáziálva megvalósítsák, kifejezzék önmagukat
- a gyermeki alkotások megfigyelése, folyamatos figyelemmel kísérése, melyből sokrétű visszajelzést kapunk a gyermekek személyiségéről, fejlettségéről, aktuális állapotáról
- a gyermeki személyiség fejlesztésének fontos eszköze a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés
- az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet alakítására és az esztétikai élmények befogadására

Alapelvünk:

- a gyermekek egyéni képességeiknek megfelelően látásmódjuk elfogadása
- az alkotóvágy, az önmegvalósítás segítése

Tartalma:

- a vizuális nevelés lehetséges tevékenységformái: rajzolás, festés, mintázás-formázás, kézimunka, népi kézműves tevékenységek, barkácsolás, képalkotás stb.

- a tevékenységformákból adódó technikai megoldások alkalmazása, gyakorlása
- a gyerekek életkorának megfelelő, értékes kiállítások, műalkotások megtekintése

Szervezési elvek, keretek:

- bizonyos tevékenységformák eszközei a nap bármely szakában a gyerekek rendelkezésére állnak, másokra pedig a napi-és heti rendben meghatározott időben biztosítunk lehetőséget
- az ábrázoló tevékenységek sokszínűségéből a választás lehetőségét a csoportok arcúlatá, a munkaközösségek szakmai programja biztosítja

6. Mozgásfejlesztés

A testmozgás az óvodai nevelés folyamatában a gyermekek egészséges testi és mozgásfejlődése útján szolgálja személyiségük fejlődését. Hozzájárul a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett, nagy- és kismozgások kialakulásához.

Célunk:

- a gyermekek egészségének megóvása
- harmonikus testi, lelki fejlődésének elősegítése, a rendszeres mozgás iránti igény felkeltése és kielégítése
- a fizikai, értelmi és akarati tulajdonságuk fejlesztése
- természetes mozgáskedvük fenntartása
- testi képességeik és mozgáskultúrájuk fejlesztése

Feladatunk:

- az óvodai nevelés minden napján a gyermekek számára - az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve - lehetőség biztosítása a mozgásra
- a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítése, mozgásfeltételek megteremtése (hely, idő, eszköz, biztosításával), amelyek elősegítik a biológiai fejlődésüket, növelik szervezetük teherbíró-, ellenálló- és alkalmazkodó képességét
- fontos a jó levegő, a tiszta környezet biztosítása, egészség megőrzése, megóvása
- játékos kedv fenntartása és képességük szerinti különböző mozgások elsajátíttatása
- természetes mozgások (járás, futás, ugrás, egyensúlyozás, dobás, stb) és testi képességek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, stb.) fejlesztése
- mozgásos játékok szervezésével a térben való tájékozódás, a helyzetfelismerés, a döntés, az alkalmazkodóképesség és a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése
- rossz idő (sár, víz) esetén séták szervezése és játék a betonos udvaron
- prevenció keretében mezítlábas torna is helyet kap a napirendben
- 3-7 éves korig különböző mozgásformák egymásra épülésével differenciált fejlesztés alkalmazása

Alapelvünk:

- nagy hangsúlyt fektetünk a motoros képességek fejlesztésére, mivel ez képezi alapját az értelmi-, szociális- és anyanyelvi képességek fejlesztésének is
- a mozgásfejlesztés kisgyermek korban kiemelten fontos, mert a gyermek megismeri saját testét, képessé válik testrészei mozgásának irányítására, kialakul a mozgáskoordináció

Tartalma:

- mozgástevékenység keretén belül fejlesztendő motoros képességek:
 - kondicionális képességek erősítése
 - koordinációs képességek fejlesztése
 - mozgékonyaság, hajlékonyság fokozása
 - testséma fejlesztés, testrészek megismerése

- térbeli tájékozódás (irányok, arányok, oldalasság)

Szervezési elvek, keretek:

- testnevelés foglalkozás (heti 1 alkalom)
- mindennapos testmozgás, mindennapos testnevelés: mozgásos játékok, udvari játék,
- egyéb lehetőségek: túrák, kirándulások, játékos vízhez szoktatás (5 éves kortól az anyagi lehetőségek esetén)

VI. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermekek belső érési folyamata, valamint a családi és az óvodai nevelés eredményeként a gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai tanulmányokhoz, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belépnek a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érnek. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

A következő életszakaszra való felkészültségnek **testi, lelki és szociális kritériumai** vannak, melyek mindegyike egyformán szükséges a sikeres iskolakezdéshez.

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek 6-7 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fog váltása. Teste arányosan fejlett, teherbíró lesz. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését képes szándékosan irányítani.

A **lelkileg és értelmileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott, érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés (a közvetlen felidézés) mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama
- a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik annak időtartama, könnyebbé válik a megosztása és átvitele
- a cselekvő, szemléletes és képi gondolkodás mellett a fogalmi gondolkodás is kialakulóban van
- érthetően, folyamatosan beszél
- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni
- minden szófajt használ
- különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot
- tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek)
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről
- tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat
- ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait

A **szociálisan** egészségesen fejlődő gyermek képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival egyaránt:

- egyre több szabályhoz képes alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését
- feladattudata kialakulóban van és ez a feladat megértésében, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg
- a tevékenységek végzéséhez önállósága, kitartása, munkatempója, önfegyelme megfelelő

VII. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Az óvodai nevelés a fenntartó által jóváhagyott, helyi nevelési programunk alapján történik. Megszervezése a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében valósul meg. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel.

Célunk:

- a gyermekek nyugodt, kiegyensúlyozott fejlődéséhez szükséges feltételek megteremtése, alkalmazkodva az életkori és biológiai fejlettségükhöz

Feladatunk:

- nyugodt, meghitt, családias légkör biztosítása
- átgondolt napirend, hetirend, illetve havi és éves nevelési folyamat kialakítása, amely biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével (a napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez)
- a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét
- az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van, hiszen eközben is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segítve önállóságuk fejlődését
- a gyermekek fejlődésének nyomon követése a különböző kötelező dokumentumokban, feljegyzésekben
- megfelelő személyi és tárgyi feltételek megteremtése

Alapelvünk:

- a napirendet és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki
- a napirend járuljon hozzá a gyermekek testi, mentális és szociális fejlődéséhez, egészséges bioritmusuk kialakulásához
- az óvodai élet megszervezésénél figyelembe vesszük a gyermekek szükségleteinek kielégítésére, gondozására fordítható időt
- az egész nap folyamán lehetőség szerint érvényesüljön a rendszeresség, a rugalmasság, a folyamatosság
- a mindennapokban a rendszeres mozgás lehetősége biztosított legyen
- az óvodai életet hassa át a játék, a szabad játék, a játékosság

Tartalma:

- csoportszervezési formák: a nevelés homogén (osztott) és heterogén (osztatlan) csoportokban történik
- a csoportkialakítás szempontjai:
 - a gyermekek érdeke
 - a szülők kérése
 - az óvodapedagógusok nevelési elképzelései
 - férőhely
 - objektív körülmények
 - törvényi előírás a csoportlétszám meghatározásáról
 - nevelési program megvalósíthatósága

VIII. AZ ÓVODA KAPCSOLATTARTÁSI RENDSZERE

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait és az együttműködés során megadja a kellő segítséget a gyermekneveléshez.

Célunk: eredményes óvodai nevelésünk érdekében jó partneri kapcsolatok kialakítása, ápolása.

Feladatunk: a hatékony együttműködés legmegfelelőbb formáinak megválasztása és azok működtetése.

Kivel?	A kapcsolattartás lehetséges formái	Kapcsolattartó személy
Óvoda – család	▪ Beiratkozás ▪ Befogadás, beszoktatás ▪ Napi kapcsolattartás ▪ Összevont és csoportos szülői értekezletek ▪ Egyéni beszélgetések ▪ Családlátogatások ▪ Nyílt napok ▪ Szülői közösségek, Óvodaszék ▪ Munkadélutánok, játszóházak, közös kirándulások	▪ Intézményvezető ▪ Intézményvez.hely. ▪ Csoportok óvodapedagógusai
A fenntartóval, a Polgármesteri Hivatallal, valamint a Kisebbségi Önkormányzattal	▪ Kölcsönös tájékoztatás (egyéni és hivatalos megbeszélések) ▪ Adatszolgáltatás ▪ Intézményvezetői beszámoló	▪ Intézményvezető ▪ Intézményvez.hely ▪ Bölcsőde szakmai vezetője ▪ Gyermekvéd. felelős
Óvoda – Örömhírvétel Görögkatolikus Óvoda	▪ Közös továbbképzések ▪ Előadások ▪ Közös rendezvények	▪ Intézményvezető ▪ Intézményvez.hely. ▪ Munkaközösség-vezetők
Óvoda – más települések óvodái	▪ Közös továbbképzések ▪ Előadások ▪ Közös rendezvények	▪ Intézményvezető ▪ Intézményvez.hely. ▪ Munkaközösség-vezetők
Óvoda – Általános Iskolák	▪ Közös szakmai programok ▪ Szülői értekezlet ▪ A volt óvodások meglátogatása ▪ Iskolakóستولó ▪ Közös rendezvények ▪	▪ Intézményvezető ▪ Intézményvez.hely. ▪ Csoportok óvodapedagógusai

Kivel?	A kapcsolattartás lehetséges formái	Kapcsolattartó személy
Óvoda – Művészeti Iskolák	- Közös szakmai programok - Szülői értekezlet - Zeneóvoda - Gyermek néptánc	- Intézményvezető - Intézményvezető-helyettes - Csoportok óvodapedagógusai
Óvoda – Egyházak	- Hittan - Közös rendezvények	- Intézményvezető - Intézményvezető-helyettes - Csoportok óvodapedagógusai
Óvoda – Családsegítő és Pedagógiai Szakszolgálat Sárospatak	- Munkaközösség, kerekasztal-megbeszélés - Továbbképzések - Óvodai fejlesztés - Vizsgálatok	- Intézményvezető - Intézményvezető-helyettes - Csoportok óvodapedagógusai - Gyermekekvéd. felelős
Óvoda – B-A-Z. M-i Pedagógiai Szakmai, Szakszolgálati és Közművelődési Intézet Miskolc	- Továbbképzések - Vizsgálatok	- Intézményvezető - Intézményvezető-helyettes
Óvoda – A környezeti nevelést segítő speciális szakmai szervezetek	- Továbbképzések - Környezeti jeles napokhoz kapcsolódó rendezvények	- Intézményvezető - Intézményvezető-helyettes - Munkaközösség-vezető
Óvoda – Néphagyományörző Óvodapedagógusok Egyesülete, Gödöllő	Szakmai konferenciák, továbbképzések	- Intézményvezető - Munkaközösség-vezető - Óvodapedagógusok
Óvoda – Magyar Waldorf Szövetség, Budapest	Waldorf találkozók	- Intézményvezető - Munkaközösség-vez. - Óvodapedagógusok
Óvoda – Miskolci Egyetem Comenius Tanítóképző Főiskolai Kar	- Óvodapedagógus hallgatók gyakorlati képzésében való részvétel - Egymás rendezvényein való részvétel	- Intézményvezető - Gyakorlatvezető és mentor óvodapedagógusok

Kivel?	A kapcsolattartás lehetséges formái	Kapcsolattartó személy
Óvoda – A Művelődés Háza és Könyvtára	- Rendezvényeken való részvétel - Konzultáció - Rendezvények közös szervezése	- Intézményvezető - Intézményvezető-helyettes
Óvoda – Egészségügyi szervezetek - Védőnő - Gyermekorvos - Fogorvos - ÁNTSZ	- Évenkénti orvosi, egészségügyi vizsgálat minden csoportban - Évenkénti fogászati szűrés nagycsoportosainknak - Hallásvizsgálat alkalmanként valamennyi gyermeknek - Alkalmankénti eset-megbeszélés - Tájékoztató előadások a szülőknek	- Intézményvezető - Intézményvezető-helyettes - Csoportok óvodapedagógusai
Óvoda – médiák, Zemplén Televízió, Sárospatak Város Honlapja, Zemplén Közéleti Lap	Tájékoztatás az óvodákban történő eseményekről	- Intézményvezető - Intézményvezető-helyettes

IX. GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN

Intézményünkben a gyermekvédelmi munka minden gyermekre – kortól, nemtől, vallástól, származástól függetlenül – kiterjed. A gyermekek problémáinak figyelemmel kísérése minden dolgozó feladata, aki napi munkája során kapcsolatba kerül velük. Ennek során együttműködünk a gyermekvédelem intézményrendszerével.

Speciális segítségnyújtást igénylő gyermekek meghatározása:

- **Hátrányos helyzetű gyermekek:** azok, akik családi körülményeik, szociális helyzete miatt védelembe vett a jegyző, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény folyamatosságát a jegyző megállapította.
- **Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek** azok, akiknek a fentiekén túl a szülő, ill. szülők legfeljebb az általános iskola 8. évfolyamának tanulmányait fejezték be.
- **Veszélyeztetett gyermekek:** azok, akik személyiségükben épek, de testi, lelki, értelmi fejlődésükben erősen gátoltak, illetve akit a jegyző védelembe vett.

Célunk: a ránk bízott gyermekek jogainak védelme, problémáinak korai felismerése, esetleges kezelése. A hátrányos helyzetük, veszélyeztetettségük kialakulásának - lehetőség szerinti - megakadályozása, csökkentése, biztonságérzetük erősítése a probléma mielőbbi felismerésével, a megelőzéssel, a segítségnyújtással, valamint az előítéletektől mentes és befogadó magatartásmód kialakításával.

Feladatunk: a családi környezet megismerése, folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel, egyéni sorsokkal való törődés.

- A problémás esetek folyamatos feltárása, a szükséges intézkedések megtétele.
- Jelzőrendszerek működtetése.
- A hátrányok lehetőség szerinti kompenzálása, megfelelő segítőmódok kiválasztása és alkalmazása.
- A szülők és gyermekek szemléletének formálása pozitív minta adásával.
- Kapcsolattartás a gyermekvédelmi munkát segítő személyekkel és intézményekkel.
- Hátrányos-, ill. halmozottan hátrányos helyzetű, a veszélyeztetett, a sajátos nevelési igényű és tanköteles korú gyermekek óvodába járásának nyomon követése.

A feladatellátás rendje

Az intézményvezető feladata:

- A gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítése és az érvényesülés ellenőrzése. A vezetői felelősség kiterjed az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtésén túl a gyermekbalesetek megelőzésére is.
- Fontos feladat, hogy minden gyermek abban az évben, - a nevelési év első napjától (szeptember 01-től) -, amelyben az 5. életévét (december 31-ig) betölti, óvodai nevelésben részesüljön. Az adategyeztetés a vezető felelőssége.
- A gyermekekkel kapcsolatos adatok védelme, a Kt. 2. sz. mellékletben felsoroltak szerint hivatali titoktartási kötelezettség betartása, betartatása.
- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet a gyermekvédelmi felelőssel, az óvodapedagógusokkal és a szülőkkel a veszélyeztetettség feltárása érdekében.
- Szülői értekezleteken tájékoztatja a szülőket a tevékenységéről, az igénybe vehető támogatásokról, a gyermek- és családvédelmi rendszer mai formáiról, az igénybe vehető segítségéről a 1997. évi XXXI. törvény, valamint Sárospatak Város Önkormányzatának határozata alapján.
- Gondoskodik arról, hogy a szülők tájékoztatást kapjanak a gyermekvédelmi felelős személyéről, feladatairól, a fogadóóra időpontjáról.
- A Sárospatak Város Képviselőtestülete által elfogadott Esélyegyenlőségi Terv megvalósításában való részvétel az Esélyegyenlőségi Fórum integrációs munkacsoportjának tagjaként.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az intézményvezetővel, az óvodapedagógusokkal és a szülőkkel a veszélyeztetettség feltárása érdekében.
- Éves gyermekvédelmi munkatervet készít a nevelési év elején.
- Nevelési év végén pedig értékeli az elvégzett munkát.
- Nyilvántartást vezet a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről, amely tartalmazza a gyermekek adatait és a problémákat.
- Esetmegbeszéléseket folytat a gyermekvédelmi szolgálat kérésére.
- Szoros kapcsolatot tart a Gyermekjóléti Szolgálattal, a Családsegítő és Pedagógiai Szakszolgálattal, a Polgármesteri Hivatal Szociális Osztályával, a Gyámhivattal, az óvoda orvosával, védőnőjével, a kisebbségi önkormányzattal.
- Részt vesz a gyermekvédelmi értekezleteken, tájékoztatókon, „Kerekasztal” megbeszéléseken.

- Emberi, humánus és etikus magatartásával elősegíti a krízishelyzetekben lévő családokkal, illetve veszélyeztetett helyzetben lévő gyermekekkel való eredményes munkát.
- Folyamatosan figyeli azokat a pályázati lehetőségeket, amelyek segíthetik a munkáját, illetve megkönnyíthetik a veszélyeztetett gyermekek életét.
- Nyomon követi a jogszabályokat, folyamatosan képzi magát.
- Titoktartási kötelezettsége van.
- A közös probléma megoldása érdekében jelzéssel él a Gyermekjóléti Szolgálat felé.
- Az Esélyegyenlőségi Fórum pedagógiai munkacsoportjának tagjaként aktív részvétel a városi Esélyegyenlőségi Terv megvalósításában.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- az óvodán belül a gyermekeket megillető jogok érvényesülésének biztosítása, szükség esetén védő-óvó intézkedésekre javaslattevés
- a lehetőségekhez képest a gyermekek és családjuk minél jobb megismerése
- a gyermek családban történő felnevelésének - minden rendelkezésre álló eszközzel történő - segítése
- a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülésének, rendszeres óvodába járásának elősegítése, lehetőség szerint 3 éves kortól
- a rendszeres óvodalátogatás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése a gyermekvédelmi felelős és az intézményvezető felé
- a differenciált fejlesztés megvalósítása
- az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében való közreműködés
- a problémák, a hátrányos helyzet okozta tünetek, az okok felismerése, szükséges esetén szakember segítségének kérése, a probléma jelzése írásban is.
- a város gyermekvédelmi rendszerében érintett szervek megismerése, szükség esetén kapcsolatfelvétel
- folyamatosan kapcsolattartás az óvoda gyermekvédelmi felelősével
- a minden családot érintő titoktartási kötelezettség érvényesítése

X. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK INTEGRÁLT ÓVODAI NEVELÉSE

Az óvoda, alapító okiratban vállalt feladata a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadása, nevelése, fejlesztése. Az SNI-s gyermek integrált óvodai nevelésének szakmai programját a mellékelt részprogram tartalmazza. (1.sz. melléklet)

XI. NEMZETI, ETNIKAI KISEBBSÉGHEZ TARTOZÓ GYERMEKEK INTEGRÁLT ÓVODAI NEVELÉSE

Az óvoda feladata a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai csoportokban történő integrált nevelése. Az erre vonatkozó szakmai programot a mellékelt részprogram tartalmazza. (2. sz. melléklet)

XII. DOKUMENTÁCIÓ

A többször módosított 1993. évi LXXIX. Köznevelésről szóló törvény 2. számú mellékletének előírása alapján az óvodai csoportokban használt kötelező nyomtatványok, dokumentumok:

- a) helyi óvodai nevelési program
- b) óvodai csoportnapló
- c) óvodások személyiségfejlődési naplója
- d) felvételi és mulasztási napló

Dokumentum	Kitöltés határideje	Kitölti	Ellenőrizheti
Felvételi és mulasztási napló (A.Kö. 1100/A forma- nyomtatvány)	Minden nevelési év szeptember 15-ig	A csoportok óvoda- pedagógusai	Fenntartó Szakmai felügyeleti szerv Intézményvezető Intézményvezető- helyettes
Óvodai csoportnapló (saját készítésű)	Minden nevelési év <u>szeptember 15-re</u> , az aktuális oldalak kitöltése. Folyamatos tervezés és értékelés az óvodapedagógus által meghatározott időtartamra.	A csoportok óvoda- pedagógusai	Fenntartó Szakmai felügyeleti szerv Intézményvezető Intézményvezető- helyettes
Fejlődési napló (saját készítésű)	A gyermekek fejlettségének megállapítása: - óvodába lépést követően és minden nevelési év végén - iskolába kerülők esetében márciusban	A csoportok óvoda- pedagógusai	Intézményvezető Intézményvezető- helyettes

Célunk: a rögzített adatrendszer áttekinthető, közérthető formában, naprakészen álljon rendelkezésre, és feleljen meg az elvárásoknak.

Feladatunk: az egységes dokumentáció bevezetése, alkalmazása, melynek szerkezete és tartalma tükrözi a tervezés módját a helyi programnak és a csoportok arculatának megfelelően.

Tartalma:

- középpontban a gyermek megfigyelése, fejlesztése szerepel
- tartalmazza a legfontosabb nevelési feladatokat
- megjelöli a tapasztalat- és élményszerzés formáit, témáit, időkereteit
- tükrözi az adott csoport sajátos szokásait, változatos tevékenységeit
- megfelel a nevelőmunka hatékonysági vizsgálatának (óvodapedagógusi önkontroll, feljegyzések, a megvalósult események értékelése)
- az írásos munkákkal kapcsolatos tapasztalataink munkaértekezleteken történő folyamatos megvitatása
- az alkalmazható egyéni ötletek, megoldási javaslatok közzé tétele

Alapelvünk: a dokumentációk vezetése a gyermekek személyiségének megismerését és fejlődésének nyomon követését szolgálja.

XIII. A BÖLCSŐDEI NEVELÉS SZAKMAI PROGRAMJA

A bölcsőde bemutatása

A bölcsőde a Carolina Óvoda és Bölcsőde épületében, önálló intézményegységként működik (Sárospatak, Zrínyi utca 40.)

A bölcsődei intézményegység élén szakmai vezető áll.

Az intézmény alaptevékenysége:

Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekjóléti alapellátások körébe sorolja a gyermekek napközbeni ellátását, amelynek a 3 éven aluli kisgyermekekre vonatkozóan a legjelentősebb, szervezettségében és szakmaiságában meghatározó ellátási formája: a bölcsőde.

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő 20 hetes – 3 éves korú gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását, nevelését végző intézmény.

Bölcsődénkben gondozó-nevelő munkánk iránymutatója: a Bölcsődei Nevelés Országos Alapprogramja legyen.

Helyzetkép:

Sárospatakon 1952 óta működik bölcsőde.

A városban három óvoda létesült önálló intézményként. A bölcsőde is önállóan működött 1994-ig. Ekkor a Carolina Óvodához integrálták, 2006-ban a Kincskereső Óvodához, 2007-ben pedig - az óvodák összevonása után - a Mese Óvoda és Bölcsőde intézményegységébe került.

Férőhelyek száma:

22 fő

Csoportszáma:

2 csoport (vegyes életkorú)

Bölcsődénk egy gondozási egységből áll:

- két csoportszoba,
- fürdőszoba,
- átadó,
- játszóudvar.

A helyiségek mérete, alapterülete az előírásoknak megfelelő.

A bölcsőde napi nyitvatartási ideje: 10 óra 7⁰⁰–17⁰⁰ (előtte és utána egy órával ügyeletet tartunk)

A bölcsődei ételmezés során a korszerű csecsemő- és kisgyermek táplálási elveket vesszük figyelembe.

Az intézményegység személyi feltételei

Intézményegységünk engedélyezett dolgozói létszám: 6 fő

Munkakörök szerinti megoszlása:

• gyermekgondozónő	4 fő
o ebből szakgondozónő	2 fő
o ebből intézményegység-vezető	1 fő
• kisegítő	2 fő

A dolgozók szakképesítése a közoktatási törvény előírásainak megfelel. A személyre szóló feladatokat a munkaköri leírások tartalmazzák.

A bölcsődei nevelés célja:

„Úgy gyönyörködj a fiatalokban, mint akik téged folytatnak majd.
De ne a magad vágyait, emlékeit álmodd újra bennük:
ne kényeztesd, ne ünnepeld, ne szidd,
inkább szeresd, s érdemük szerint becsüld meg őket.
Légy okos ellenállás, jó gát, tiszta meder,
hogy növekedjenek, mint súly alatt a pálma,
hogy önerejükkel törhessenek utat maguknak,
s ne nyelje el őket lápok iszapja, sivataghomok!”

(Keresztúri Dezső)

- o Törekszünk a 3 év alatti gyermekek egészséges testi, érzelmi, értelmi fejlődésének biztosítására.
- o Feladatunk a szakszerű gondozás és nevelés, figyelembe véve a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait.
- o Célunk családias légkörű bölcsődében, vidám, egészséges, boldog gyermekeket nevelni.

A bölcsődei nevelés feladata

Az egészséges testi fejlődés elősegítése:

- o Egészséges és biztonságos környezet megteremtése: balesetvédelmi szempontból megfelelő bútorzat, világos, jól szellőző csoportszoba.
- o Egészségvédelem és egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakulásának segítése.
- o Gyümölcsnap szervezése: a szülők által hozott különféle gyümölcsök közös tisztítása (gyümölcsmosás), szervírozása (tálon elrendezés) és fogyasztása.
- o A gyermekek fejlettségének megfelelő ételmezés a HACCP rendszer előírásainak megfelelően történik.
- o Napi egyszeri alkalommal lehetőséget biztosítunk a fogmosás gyakorlására zárt fogsor kialakulását követően.

Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése:

- o Derűs, nyugodt légkör biztosítása, a gyermek segítése az esetleg átélt nehézségek feldolgozásában.
- o A biztonságot jelentő, jó gondozónő – gyermek kapcsolat kialakulására való törekvés.
- o A társas kapcsolatok alakulásának segítése.
- o A nyíltság, az empátia és a tolerancia, azaz az együttélés szabályainak az elsajátítására való törekvések támogatása, fejlesztése.
- o Bizalomra épülő kapcsolat kialakítása a gondozónő és a reá bízott gyermekek között. Az egyéni bánásmód elve, mellyel megnyerhetjük a gyermek bizalmát, ezért nagy hangsúlyt fektetünk a gondozás minőségére. Személyhez szólóan beszélhet a gondozónő a gyermekkel, figyel jelzéseire. Fontos, hogy a gyermek kompetencia élményekhez jusson, érezze, hogy fontos számunkra!
- o Mindez nagyban elősegíti a kisgyermek kiegyensúlyozott érzelmi állapotát, szociális kapcsolatát.
- o A jól szervezett napirenden belül biztosítjuk a gyermekek nyugodt, békés, elmélyült játéktevékenységét.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése:

- o Életkornak, érdeklődésnek megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása: jó minőségű, esztétikus külsejű játékszerek, megfelelő elhelyezésük, időszakos cseréjük az életkornak megfelelően.
- o Az önálló aktivitás és kreativitás támogatása, amely egyúttal a fejlesztés eszköze is. Ennek egyik kiemelt célja az ismeretnyújtás: színes ceruza, vízfesték, gyurma, zsírkréta, stb., melyek alkalmazása függhet az évszakoktól és az aktualitástól.
- o A gyermekek tevékenységét bátorító-támogató ráfigyeléssel kísérve erősítjük meg. Ezáltal viselkedési és helyzetmegoldási mintát nyújtunk.
- o A motiválást segíti a puha sarok, a kuckó, a babakonyha, a fodrászsarok, stb.
- o A kisgyermekkorban tanulás folyamatos. Színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás, a játék, a felnőttel való együttes tevékenység és a kommunikáció. A fejlődés, a tanulás folyamatos, egyéni ütemnek megfelelő. Nem a gyors elérés a cél, hanem az, hogy minden kisgyermek örömteli tevékenységek során jusson előbbre. A személyes kíváncsiság és az érdeklődés a legfontosabb irányítója a tanulásnak!

A bölcsődei nevelés – gondozás főbb helyzetei:

- o A gondozás (öltözködés, tisztábatevés, illetve WC használat, kézmosás, étkezés) és a játék a bölcsődei élet egyenrangúan fontos helyzetei, melyekben lényeges a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetencia érzésének erősítése.
- o Gondozás:
Belsőszéles interakciós helyzet gondozónő és gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése.
A szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a gondozónő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicsérettel jutalmazza (ez növeli az együttműködési kedvet), a sikertelenségért viszont nem kap elmarasztalást. Lényeges az elegendő idő biztosítása, mivel az egyes mozzanatok megtanulása hosszú gyakorlást igényel. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a gondozónőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önfogadásra, a személyiség egészséges alakulására.

A bölcsődei élet tevékenységformái

o Játék:

A gyermekkor legfontosabb tevékenysége, amely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődést. A gondozónő a játék feltételeinek biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok fejlődésére is. A többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

o **Vers, mese**

Ezáltal fejlődik a képzelete, gondolkodása, emlékezete, beszéde. Szociális fejlődésére is hatással van. A képeskönyv nézegetés, verselés, mesélés bensőséges kommunikációs helyzet, így a kisgyermek számára alapvető érzelmi biztonság egyszerre feltétel és eredmény. Spontán jelenik meg a bölcsődei életben a gyermeki igénynek megfelelően. A motiválást segítik a bölcsődei korosztálynak megfelelő képeskönyvek, melyek a gyermekek számára elérhető helyen vannak elhelyezve.

o **Alkotó tevékenységek**

Fontos, hogy nem az eredmény számít, hanem az önkifejezés, az alkotás. Az öröm forrása maga a tevékenység, az anyaggal való ismerkedés. A gondozónő a gyermek spontán kezdeményezésére építve segítse az alkotókedv, készség kibontakozását. A gyermekek az e célra kialakított alkotó sarokban tevékenykedhetnek, ahol különböző alkotások készülnek, melyek a szobát, átadó helyiséget díszítik.

o **Környezet – természet tevékeny megismerése**

A gyermekben a külső világ, a környezet megismerésének vágya él. Gyermeki jellemzők a rácsodálkozás, a kommunikációra való nyitottság, az erős közlési vágy, az érzelmi fogékonyság a természet szépségeire, a személyes kipróbálási vágy. Mindezek kedveznek a tevékenységen keresztül történő tapasztalatszerzésnek. A csoportszobába beviszünk különböző zöldségeket, gyümölcsöket, nem veszélyes terméseket (pl. burgonya, dísztök, répa, alma, körte, gesztenye, falevél, stb.), amivel a gyermekek ismerkedhetnek.

o **Egyéb tevékenységek**

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös megoldásához, elő-készítéséhez, a környezet szépségéről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. a magocskák elültetése, locsolása). Az öröm forrása, a közös munkálkodás, fontos az önkéntesség, az hogy bármikor bekapcsolódhatnak és kiléphetnek.

Szakmai alapelveink:

o *Gondozás és nevelés egységének elve:*

A nevelés tágabb, a gondozás szűkebb fogalom. Gondozónőink a gyakorlatban nap, mint nap végzik mindkét tevékenységet. A gondozás során is nevelünk.

o *Egyéni bánásmód elve:*

A gondozónő szeretetteljes odafigyeléssel, a reá bízott gyermek életkori és egyéni sajátosságait szem előtt tartva segíti a fejlődést.

o *Állandóság elve:*

A személyi és tárgyi környezet állandósága, a „saját gondozónő” - „saját gyermek” rendszer a gyermek biztonságérzetét alapozza meg.

o *Aktivitás, önállóság segítésének elve:*

A gondozónők ösztönzik a gyermekeket, a gyermeki próbálkozásokra elegendő időt biztosítanak. A gyermek felé irányuló szeretet fokozza az aktivitást és az önállóság iráni vágyat.

o *Egységes nevelő hatások elve:*

A csoportban együtt dolgozó gondozónők egyeztetik az alapvető erkölcsi normákat, nézeteket, nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítik.

- o *Pozitívumokra támaszkodás elve:*
A nevelés alapja a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése.
- o *Rendszeresség elve:*
Meghatározója a napirend, amely növeli a gyermekek biztonságérzetét, önállósodását.
- o *Fokozatosság elve:*
Az új helyzethez való fokozatos hozzászoktatás segíti a gyermeket az új megismerésében, a helyes szokások kialakulásában.

A bölcsődei élet megszervezésének elvei:

- o Gyermekfelvétel – kérelem, igazolások, nyilatkozatok alapján. A gyermekek felvétele a szülő személyes megkeresése után a bölcsődei jelentkezési lap kitöltésével kezdődik. A jelentkezéseket az intézmény vezetője a sorrendiséget figyelembe véve fogadja és a felvételtől a szülőt értesíti. A férőhelyek betöltése után a gyermekek várólistára kerülnek.
- o A csoportlétszám betartása a Módszertani levél ajánlása alapján.
- o A zsúfoltság elkerülése, a nyugodt, barátságos légkör megteremtése.
- o Az egyéni bánásmód elvének kihangsúlyozása.
- o A csoportszoba berendezése a lehető legcélszerűbben szolgálja a gondozás és a „játás” (tanulás) folyamatát.
- o A gondozónő rálátása a szoba minden pontjára minden helyzetben biztosított legyen.
- o A gondozónők munkarendje a gyermekek napirendje alapján készüljön.

Napirend:

- o folyamatos és rugalmas, függ a gyermekcsoport életkori összetételétől,
- o a mindenkori évszaknak megfelelően készül.
- o személyi állandóság, a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a szakdolgozók és kisegítő dolgozók összehangolt munkája.
- o a gyermek-gondozónők munkarendje a gyermekek napirendje szerint készült.

Kapcsolattartás a szülőkkel

- *Szülői értekezletek:*
A szülők problémáikkal bizalommal fordulhatnak a csoportbeli gondozónőkhöz.
- *„Betipegő”:*
Nyílt hét szervezése a város kisgyermekes családjai számára. Cél: a bölcsőde megismertetése.
- *Családlátogatás:*
Célunk a családdal való kapcsolat felvétele, a gondozónő a gyermekkel az otthoni környezetében ismerkedik.
- *Üzenő füzet:*
Rendszeres tájékoztatást ad a gondozónő a szülők számára gyermekük fejlődésével, szokásaival, tevékenységükkel, bölcsődei életükkel kapcsolatban.
- *Faliújság:*
Tájékoztatás az aktuális eseményekről, ünnepekről való megemlékezések, ennek megfelelő dekorációk, a gyermekek alkotásai: pl. rajzok, tanult énekek, mondókák, melyek külön kis színfoltjai a szülőknek nyújtott információknak.
- o Beszoktatás (adaptáció), szülővel történő fokozatos beszoktatás.

- o „Saját gondozónő” rendszer – a személyi állandóság elve szerint.
- o Gyermekcsoportok megszervezése – vegyes korcsoport.
- o „Betipegő” - nyílt hét szervezése a város kisgyermekes családjai számára; ismerkedés, betekintés a bölcsőde „tündéri” kis világába.
- o Ünnepek bölcsődés gyermekeinkkel: Télapó, Karácsony, Húsvét, Anyák napja, Gyermeknap. A gondozónők által készített ajándékkal kedveskedünk gyermekeinknek, szüleiknek.
- o Fontos szempont a gyermekszobák tárgyi környezete, berendezése, felszerelése, bútorzata és díszítése. Nagy gondossággal alakítjuk ki az úgynevezett barátságos, „puha” szobasarkot, ahol a gyermekek napközben megpihenhetnek, elidőzhetnek, tevékenykedhetnek, beszélgethetnek gondtalanul, távol pajtásaiktól.

A fejlődés várható jellemzői a bölcsődéskor végére:

- o Tudjon a gyermek életkorához mértén önállóan étkezni, tisztálkodni, öltözködni. Legyen szobatiszta.
- o Tudjon a gyermek alkalmazkodni a csoportjában kialakult szokásokhoz, szabályokhoz.
- o Alakuljon ki vágya közvetlen környezetének megismerésére.
- o Szívesen játsszon társaival, érezze jól magát a közösségbe.
- o Legyen egészséges, életvidám, érzelmileg kiegyensúlyozott és boldog.

Kapcsolataink:

Bölcsőde – család kapcsolata:

A bölcsőde – család kapcsolatának erősítése érdekében az alábbi lehetőségeket biztosítjuk:

Szülővel történő fokozatos beszoktatás:

A szülő részese lehet az általában 2 hetes beszoktatási folyamatnak. Bepillantást nyerhet a bölcsődei élet folyamatába, a gondozónő munkájába. Megkönnyíti a kisgyermek számára az anyától történő elválást, az új környezet megismerését.

Napi találkozás:

Információ átadás a szülővel való napi találkozás során gyermekével kapcsolatban. Ez nagyon fontos mind a szülő mind a gondozónő számára, hiszen a szülők a gondozónői szakmai munka legkritikusabb értékelői, véleményüknek mindenütt hangot adnak, minősítenek bennünket. Készséggel segítünk, adunk tanácsot, ha hozzánk fordulnak, nem „oktatjuk” ki őket, így őszintebben kitárulkoznak problémáikkal is.

Beszélgető szülőcsoport:

Évente két alkalommal meghívjuk a szülőket kötetlen beszélgetésre, melynek témáját a szülők érdeklődése alapján különféle nevelési, gondozási és egyéb aktuális kérdésekkel kapcsolatban választjuk ki.

Célunk: közvetlen partneri viszony kialakítása, a szülők kompetenciájának megerősítése szülői szerepükben. Ezekre a beszélgetésekre meghívjuk a bölcsőde orvosát is.

Szülői fórum:

Érdekképviseleti fórum, mely intézményünkben jól működik.

Bölcsődénk nyitottsága:

A szülők bepillantást nyerhetnek a nap bármely szakában a bölcsőde életébe (kivéve az étkezés). Közös programot is szervezünk pl. gyermeknap.

Bölcsőde – óvodák kapcsolata:

Célunk, hogy a bölcsődés gyermekek óvodába történő átadása minél zökkenőmentesebben történjen, hamarabb illeszkedjen be az új környezetbe és közösségbe.

A kapcsolattartás formái:

- az óvodapedagógusok látogatnak a bölcsődébe,
- a gondozónők látogatnak az óvodába,
- a bölcsődés gyermekek ismerkednek az óvodai csoporttal, az óvó nénikkel,
- óvodások – bölcsődések közös udvari játéka.

Bölcsőde – gyermekorvos, védőnő:

Szoros és rendszeres az együttműködésünk a bölcsőde orvosával és a védőnővel, akik bölcsődés gyermekeinkről bármikor készséggel adnak tájékoztatást egészségi állapotukkal, fejlődésükkel, családi háttérükkel kapcsolatosan.

Bölcsőde - Módszertani Bölcsőde:

Állandó és rendszeres kapcsolatban állunk az Északkelet-Magyarországi Regionális Módszertani Bölcsőde vezetőségével, munkatársaival, akik szakmai munkánkat segítik, ellenőrzik, és rendszeresen informálnak bennünket, megbeszéljük az aktuális szakmai feladatokat, értekezleteken, képzéseken veszünk részt.

Bölcsőde - Gyámhivatal:

Nagyon jó a kapcsolatunk a Megyei Gyámhivatal munkatársaival, valamint a helyi Gyámügyi Hivatal és a Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat vezetőivel és munkatársaival, kiknek javaslatára több szociálisan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett körülmények között élő kisgyermek került felvételre a bölcsődébe.

Képzés, továbbképzés

A gondozónők szakmai továbbképzésének keretén belül valósul meg a szakmai képzettség szinten tartása, emelése.

Házi továbbképzés:

Havonta egy alkalommal tartunk házi továbbképzést, melynek témáját a gondozónők igénye, érdeklődése alapján, valamint aktuális szakmai kérdésekkel kapcsolatban választjuk ki.

A továbbképzéseket kutató munka előzi meg: szakmai könyvek, folyóiratok (BOMINFO, Iránytű), kiadványok olvasása.

Szakmai beszélgetések:

Aktuális kérdésekkel, előttünk álló feladatokkal, programokkal, a gyermekek fejlődésével, gondozásával, nevelésével, aznap történt eseményekkel kapcsolatosak beszélgetéseink.

Szakmai nap:

Évente részt veszünk a Módszertani Bölcsődék által szervezett szakmai napon.

Bölcsődelátogatás:

Tapasztalatszerzés céljából szakmai látogatást teszünk más bölcsődékben, tapasztalatainkat közösen megbeszéljük.

A Módszertani Bölcsőde által szervezett továbbképzéseken, bölcsőde-vezetői továbbképzéseken, szakmai képzettséget szinten tartó továbbképzéseken folyamatosan részt veszünk.

Továbbképzési tervet készítettünk 2001-től 2008-ig, melyet minden gondozónőnek teljesíteni kell. A szakma társadalmi elismertségének növelése érdekében legyen a bölcsődében felsőfokú végzettségű, vagy gondozónői végzettségű szakember.

Ellenőrzés – értékelés elvei

- **Ellenőrzés:**

Célja:

Bölcsődén belül az ellenőrzés rendszerének kialakítása, működtetése. Nyitott formájú, évenként hasonló rendszerrel, de más tartalommal kerül napirendre.

Feladata:

Olyan ellenőrzés biztosítása, mely minden dolgozót érint az ellenőrzési folyamatban.

Témája:

- gondozónők munkája a csoportokban (részletes, minden területet felölelő),
- munkaszervezés, munkaidő betartása, munka hatékonysága,
- személyi, tárgyi feltételek,
- célzott megfigyelések (pl. játéktevékenység, tevékenységformák, a gondozónő viselkedése).

Módszerek:

- megfigyelés,
- megbeszélés,
- feladatrögzítés.

- **Értékelés:**

Célja:

Az ellenőrzés után feltárt hiányosságok kijavításának megbeszélése.

Feladata:

A hibajavításra intézkedési terv készítése.

Módszerek:

- beszélgetés,
- elemzés,
- feladat kijelölés,
- dicséret,
- negatívumok felszínre hozása.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Balogh Éva:	Fejldéslelektan I. jegyzet
Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 1993.
Becsi Bertalan Sarolta -
Kunos Andrásné:	Az óvodai testnevelés mozgásrendszere és
feldolgozása
Dankó Ervinné dr.:	Az óvoda irodalmi nevelési kérdései korunkban
(jegyzet) Dinasztia Kiadó Budapest 1994.
Dr. Fejes Erzsébet – Kanczler Gyuláné	Mesélő természet Kincs Könyvkiadó 1995.
Fogyatékos gyermekek óvodai
nevelésének irányelvei	Művelődési és Köznevelési Minisztérium
Budapest 1997.
Forrai Katalin:	Ének az óvodában
Huba Judit:	Pszichomotoros fejlesztés a gyógypedagógiában
Tankönyvkiadó 1991.
Stöckert Károlyné /szerkesztő/	Játékszociológia – Szöveggyűjtemény
Az 1993. évi LXXIX. törvény a köznevelésről	
Mérei Ferenc - V. Binét Ágnes:	Gyermeklelektan Bp. Gondolat 1978.
Nagy Jenőné:	Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel 1997.
Nagy Jenőné:	Csak tiszta forrásból
Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel 2002.
Nagy Jenőné – Németh Menyhértné	Rajz, mintázás, kézimunka
Néphagyományörző Óvodai Program megvalósításához Gödöllő 1999.	
Novákné Cseh Ibolya:	Módszertani könyv
A 137/1996. (VIII.28.) korm.rend.
alapján kiadott	Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
255/2009. (XI.20.) korm. rendelet	Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja módosítása
Pereszlenyi Éva – Porkolábné
Balogh Katalin:	Játék-mozgás, kommunikáció
Alciusz Bt. 1996.
Porkolábné Balogh Katalin:	Kudarccal az iskolában
Alex – Typo Budapest 1992.
Porkolábné Balogh Katalin:	Szemponatok az óvodáskorú gyermekek
fejlettségének megállapításához 1983.
Sajátos nevelési gyermekek, tanulók
óvodai nevelésének, iskolai oktatásának irányelveiről	Oktatási Miniszter II/2005.(III.01.) OM rend.
Stöckert Károlyné:	Játékszociológia
Eötvös József Könyvkiadó Bp. 1995.
Tevékenységek központú Óvodai Program	OKI 1996. OVITOP
Villányi Györgyné szerkesztő:	Óvodavezető kézikönyve I-V.
OKKER Oktatási Iroda 1995-96.
Waldorf Óvodapedagógiai Program Budapest 1999.	
Zilahi Józsefné – Stöckert Károlyné
Dr. Ráczné – Dr. Főző Klára:	Óvodai nevelés játékkal, mesével
Eötvös Kiadó Budapest 1997.

MELLÉKLETEK JEGYZÉKE

1.sz. melléklet

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése (részprogram)

2.sz. melléklet

Nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek integrált óvodai nevelése (részprogram)

ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

A Személyiségközpontú Óvodai Nevelési Program érvényességi ideje a fenntartó, Sárospatak Város Önkormányzat Képviselő-testülete jóváhagyását követően visszavonásig érvényes.

Az óvodai nevelési program módosításának okai:

- szervezeti átalakítás,
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőtestületének,
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

a Carolina Óvoda és Bölcsőde Személyiségközpontú Óvodai Nevelés Programját megismerte és elfogadta

Elfogadta: Carolina Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete
jelenléti ív mellékelve
..... fő jelenlétében
..... fő igen szavazattal.

2011.

aláírás

Egyetértését nyilvánította: Óvodaszék

2011.

aláírás

Egyetértését nyilvánította: Közalkalmazotti Tanács

2011.

aláírás

Jóváhagyta: Sárospatak Város Önkormányzat Képviselő-testülete

2011.

aláírás

Tájékoztatásul hivatalosan megkapják:

Fenntartó
Nevelőtestület
Szülői képviselet